

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیمایش عوامل خطر بیماری های
غیر واگیر ۱۴۰۰

(STEPS 2020)
(21EB2 5050)

در ایران، برنامه مراقبت عوامل خطر بیماری های غیر واگیر پس از قریب به دو سال مطالعه و آزمون، ظرفیت سازی و جلب حمایت همه جانبه از سال ۱۳۸۳، با همت دانشگاه ها/دانشکده های علوم پزشکی کشور شکل اجرایی به خود گرفت و تاکنون هشت پیمایش کشوری طی سال های ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۸، ۱۳۹۰، ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ صورت پذیرفته است. در این پیمایشها ضمن استفاده از رویکرد گام به گام سازمان جهانی بهداشت به مراقبت عوامل خطر بیماری های غیر واگیر، الزامات، دانش و شرایط بومی و ملی نیز لحاظ شد.

اهداف:

- ۱- تأمین اطلاعات پایه جهت ارزشیابی اهداف و شاخص های سند غیرواگیر تا سال ۲۰۲۵ و ۲۰۳۰ و گزارش روند
- ۲- توسعه زیرساخت برای مراقبت عوامل خطر بیماریهای غیر واگیر و تقویت پایش و ارزشیابی برنامه ها
- ۳- فراهم نمودن منبع اطلاعاتی به روز و قابل اعتماد در سطح ملی از عوامل خطر و ترسیم شیوع، روند و توزیع آن
- ۴- فراهم نمودن یک ابزار تصمیم گیری بهداشت عمومی مبتنی بر شواهد با هدف نهایی کاهش شیوع عوامل خطر بیماریهای غیرواگیر و کاهش مرگ زودرس به دلیل بیماریهای غیرواگیر و عوامل خطر آنها
- ۵- فراهم نمودن زیرساخت حمایتی برای پژوهش در زمینه پیشگیری
- ۶- ارتقاء سطح دانش، تقویت و افزایش ظرفیت بهداشت عمومی در پیشگیری بیماری های غیر واگیر

وقفه در اجرای پیمایش

- با پاندمی کوید ۱۹ پیمایش با ۱۰ درصد پیشرفت در اسفند ۱۳۹۸ متوقف شد و با یکسال تاخیر مجدداً با کاهش ۱۰ درصد حجم نمونه ادامه پیدا کرد
 - مجموعه متمم پروتکل‌های هشتمین دور پیمایش ملی عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر در همه‌گیری بیماری کووید - ۱۹ در سال ۱۳۹۸ تهیه و ضمن ابلاغ آموزش داده شد
 - نحوه‌ی انجام محورهای مختلف پیمایش، طبق برنامه‌ی از پیش تعیین شده، به صورت حضوری (در سال ۹۸) و آنلاین (در سال ۹۹) به تمامی ۶۳ دانشگاه علوم پزشکی کشور آموزش داده شد.
- (این وقفه باعث شد پرسشنامه کوید به مجموعه پرسشنامه‌ها اضافه شود)**

گزارش پیمایش ۱۴۰۰ STEPS

IRAN STEPS Survey 2020

گزیده اطلاعات عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر سال ۲۰۲۰

تعداد و درصد شرکت‌کنندگان به تفکیک جنسیت، نوع محل سکونت

کل	روستایی	شهری	زن	مرد	
۲۷۸۷۴	۷۵۹۸(۲۷/۰)	۲۰۲۷۶(۷۳/۰)	۱۵۳۹۵(۵۵/۰)	۱۲۷۴۹(۴۵/۰)	
میانگین سن به تفکیک جنس و محل زندگی					
۲۶۷۲(۳۲/۹)	۸۴۲(۶۵/۱۰)	۱۸۳۰(۸۷/۸)	۱۴۰۵(۸۷/۸)	۱۲۶۷(۸۷/۹)	۱۸-۲۴
۵۲۴۳(۳۸/۱۸)	۱۵۶۲(۹۸/۱۹)	۳۶۸۱(۸۴/۱۷)	۲۹۱۳(۴۹/۱۸)	۲۲۳۰(۲۴/۱۸)	۲۵-۳۴
۶۱۷۸(۳۹/۲۲)	۱۷۲۱(۶۸/۲۲)	۴۴۵۷(۲۹/۲۲)	۳۵۷۲(۴۰/۲۳)	۲۶۰۶(۱۳/۲۱)	۳۵-۴۴
۵۴۱۲(۵۵/۱۹)	۱۴۴۱(۸۳/۱۸)	۳۹۷۱(۷۹/۱۹)	۳۱۰۲(۳۱/۲۰)	۲۳۱۰(۶۱/۱۸)	۴۵-۵۴
۴۵۲۰(۵۱/۱۶)	۱۰۷۲(۸۹/۱۴)	۳۴۴۸(۰۵/۱۷)	۲۴۶۹(۳۰/۱۶)	۲۰۵۱(۷۶/۱۶)	۵۵-۶۴
۲۷۴۰(۹۰/۹)	۶۸۶(۱۴/۹)	۲۰۵۴(۱۵/۱۰)	۱۴۴۹(۵۱/۹)	۱۲۹۱(۳۸/۱۰)	۶۵-۷۴
۱۱۰۹(۹۶/۳)	۲۷۴(۸۲/۳)	۸۳۵(۰۰/۴)	۴۸۵(۱۲/۳)	۶۲۴(۰۰/۵)	۷۵+

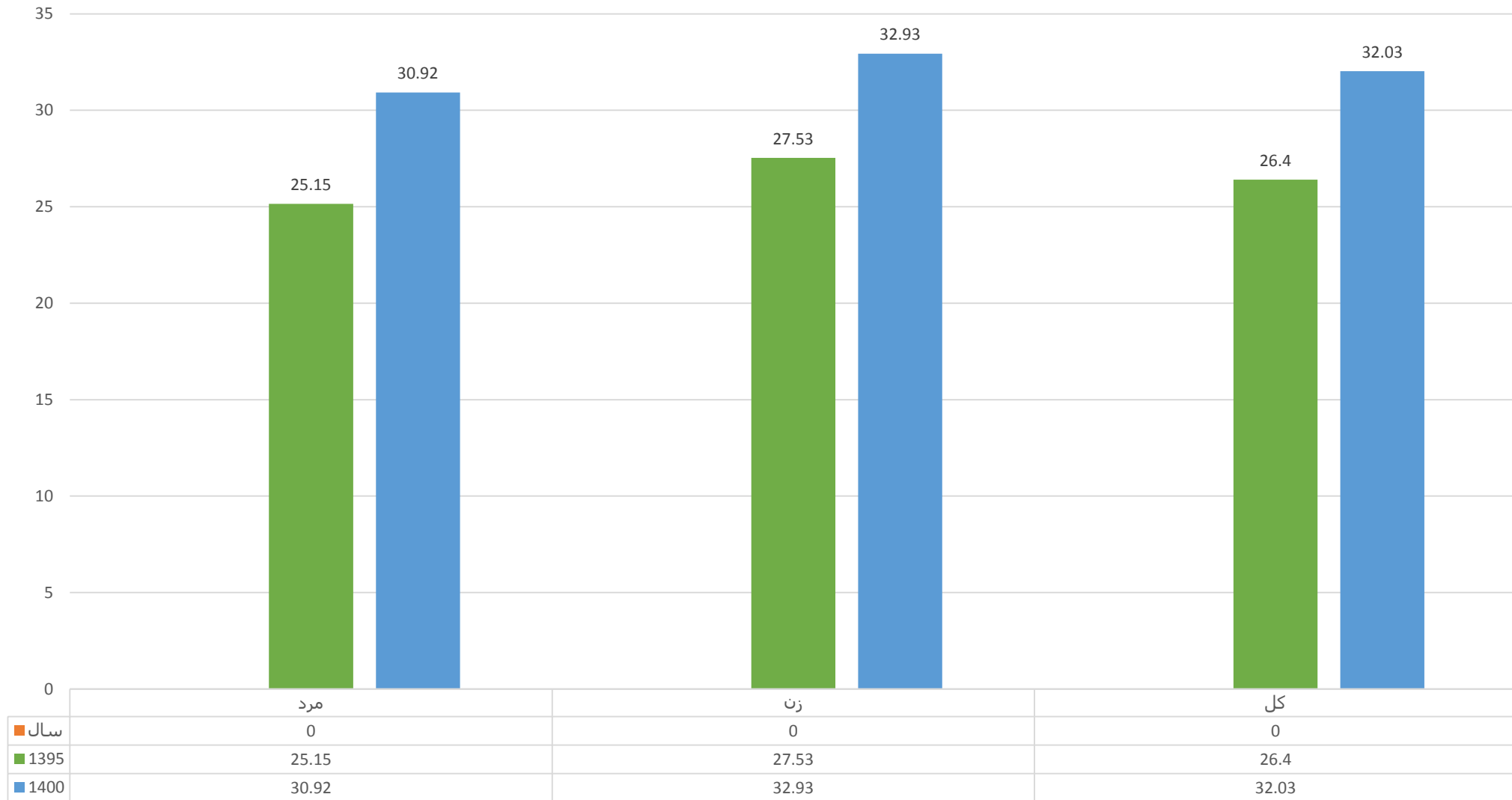
مقایسه شاخصهای انتخابی در دو پیمایش ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

عوامل خطر متابولیک

Metabolic Risk Factors				
Title	Definition	Male	Female	Both
Hypertension (aged≥18years old)	Systolic blood pressure≥140 mmHg or diastolic blood pressure≥90 mmHg or self-report of drug taking	30.92 (30.01-31.83)	32.93 (32.1-33.76)	32.03 (31.42-32.64)
Hypertension awareness (aged≥18years old)	Awareness of individuals diagnosed with hypertension based on self-report	52.82 (51.06-54.59)	68.02 (66.59-69.45)	61.47 (60.35-62.6)
Hypertension coverage (aged≥18years old)	Individuals with hypertension who are currently taking related medication based on self-report	43.12 (41.37-44.87)	58.73 (57.23-60.24)	52.01 (50.85-53.16)
Effective care for hypertension (aged≥18years old)	Systolic blood pressure≥140 mmHg or diastolic blood pressure≥90 mmHg for those treated individuals with hypertension	42.75 (40.09-45.41)	41.4 (39.42-43.39)	41.89 (40.3-43.48)
Diabetes (aged≥25years old)	Fasting plasma glucose≥ 126 mg/dl or self-report (OHA ⁴ and/or insulin taking)	13.44 (12.32-14.56)	14.71 (13.76-15.65)	14.15 (13.42-14.87)
Diabetes based on HbA1c (aged≥25years old)	HbA1c<7% or self-report of drug taking	16.48 (15.27-17.69)	18.35 (17.23-19.48)	17.52 (16.7-18.35)
Diabetes awareness (aged≥25years old)	Awareness of individuals diagnosed with diabetes based on self-report	68.98 (64.98-72.98)	76.44 (73.33-79.55)	73.39 (70.84-75.74)
Diabetes coverage (aged≥25years old)	Individuals with diabetes who are currently taking related medication based on self-report	60.42 (56.08-64.77)	68.43 (65.13-71.73)	65.05 (62.42-67.69)
Effective care for diabetes (aged≥25years old)	HbA1c<7% for those treated individuals with diabetes	28.26 (22.83-33.68)	32.86 (29.05-36.67)	31.06 (27.91-34.2)

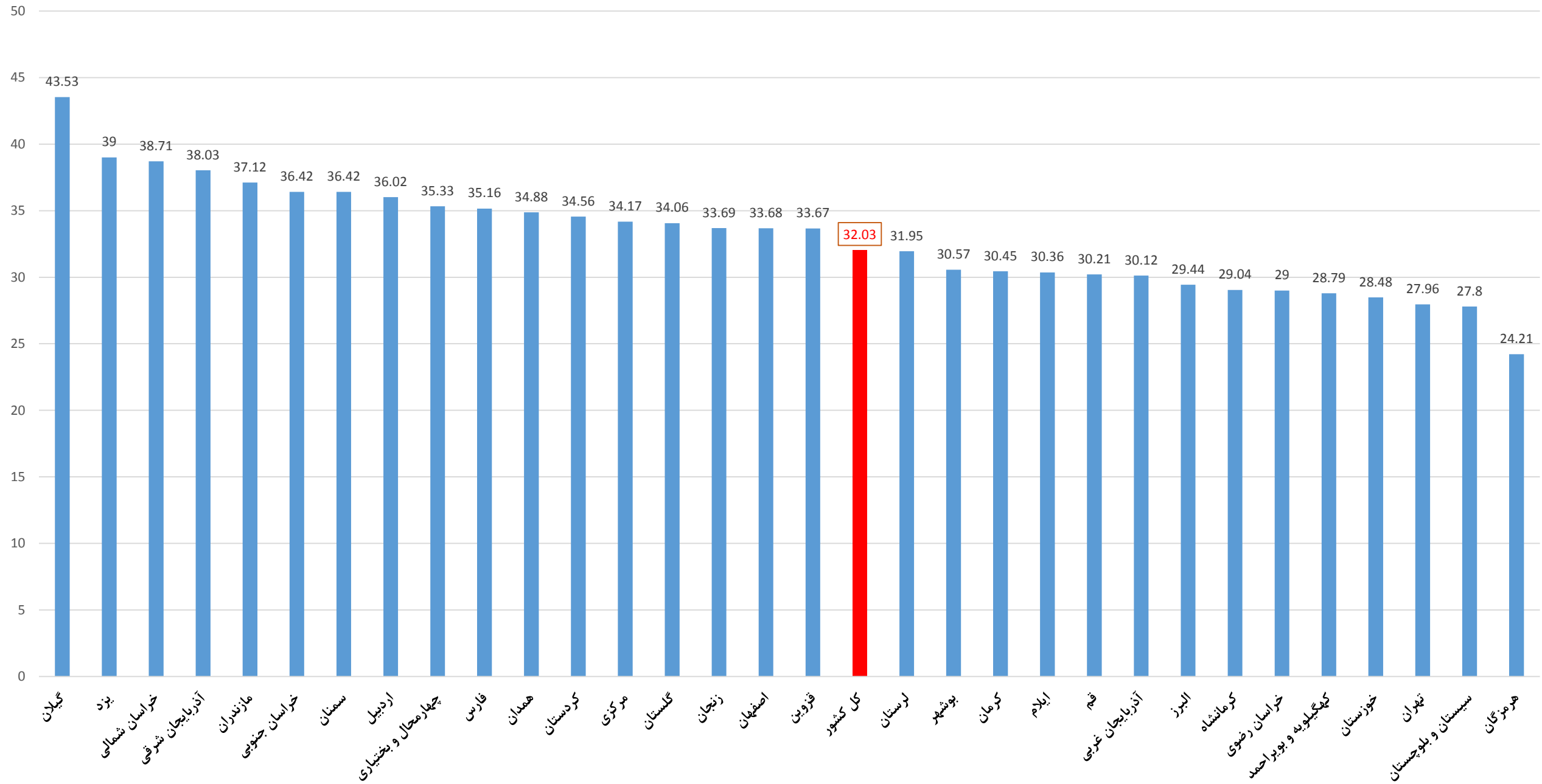
Hypercholesterolemia (aged≥25years old)	Total cholesterol≥ 200 mg/dl or self-report of drug taking	26.46 (25.08-27.84)	33.87 (32.56-35.19)	30.58 (29.63-31.54)
Hypercholesterolemia awareness (aged≥25years old)	Awareness of individuals diagnosed with hypercholesterolemia based on self-report	80.66 (76.77-84.56)	82.43 (79.19-85.67)	81.82 (79.31-84.32)
Hypercholesterolemia coverage (aged≥25years old)	Individuals with hypercholesterolemia who are currently taking related medication based on self-report	72.65 (68.03-77.28)	74.78 (71.43-78.13)	74.04 (71.33-76.75)
Effective care for hypercholesterolemia (aged≥25years old)	Total cholesterol< 170 mg/dl for those treated individuals with hypercholesterolemia	95.7 (93.88-97.52)	95.36 (94.13-96.6)	95.48 (94.45-96.5)
Hypertriglyceridemia (aged≥25years old)	Total triglyceride≥ 150 mg/dl or self-report of drug taking	43.45 (41.87-45.04)	35.54 (34.21-36.87)	39.05 (38.02-40.08)
Underweight (aged≥18years old)	Body mass index<18.5 kg/m2	3.6 (3.24-3.95)	3.21 (2.91-3.51)	3.38 (3.15-3.61)
Overweight (aged≥18years old)	25≤ Body mass index<30 kg/m2	39.57 (38.61-40.54)	36.82 (35.96-37.67)	38.05 (37.41-38.69)
Overweight and obesity (aged≥18years old)	Body mass index≥25 kg/m2	56.78 (55.81-57.75)	68.04 (67.22-68.86)	63.01 (62.38-63.64)
Obesity (aged≥18years old)	Body mass index≥ 30kg/m2	17.2 (16.46-17.95)	31.22 (30.4-32.04)	24.96 (24.39-25.53)

مقایسه درصد فشار خون بالا در دو پیمایش

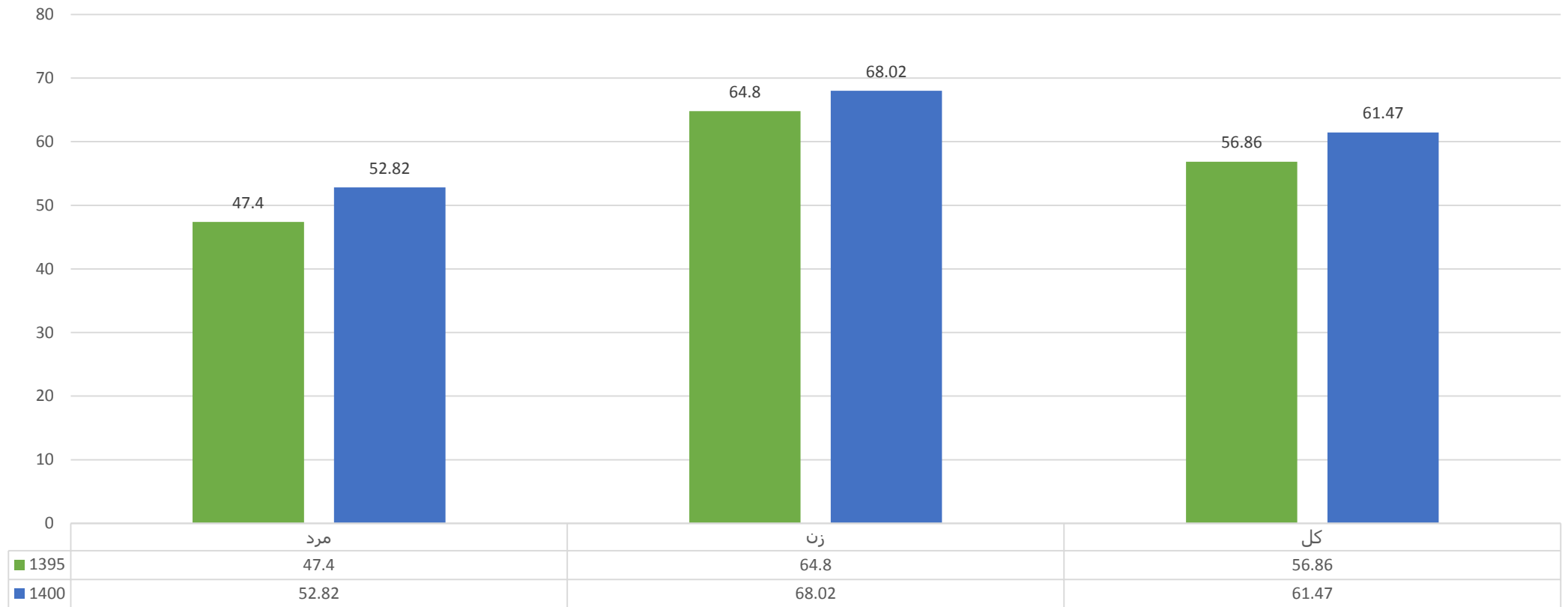

سال 1395 1400

درصد فشار خون بالا

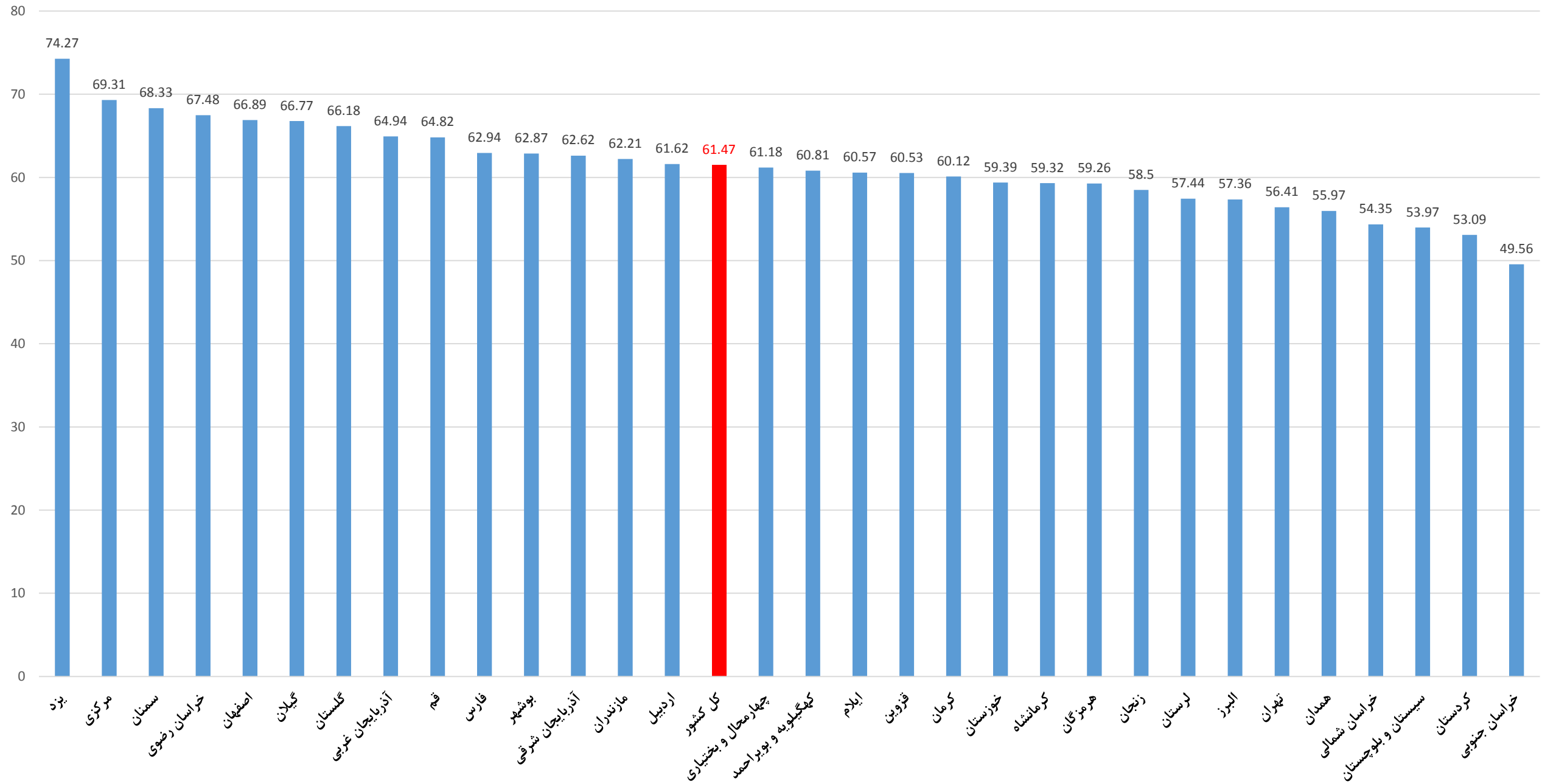

مقایسه درصد آگاهی از فشارخون بالا در دو پیمایش

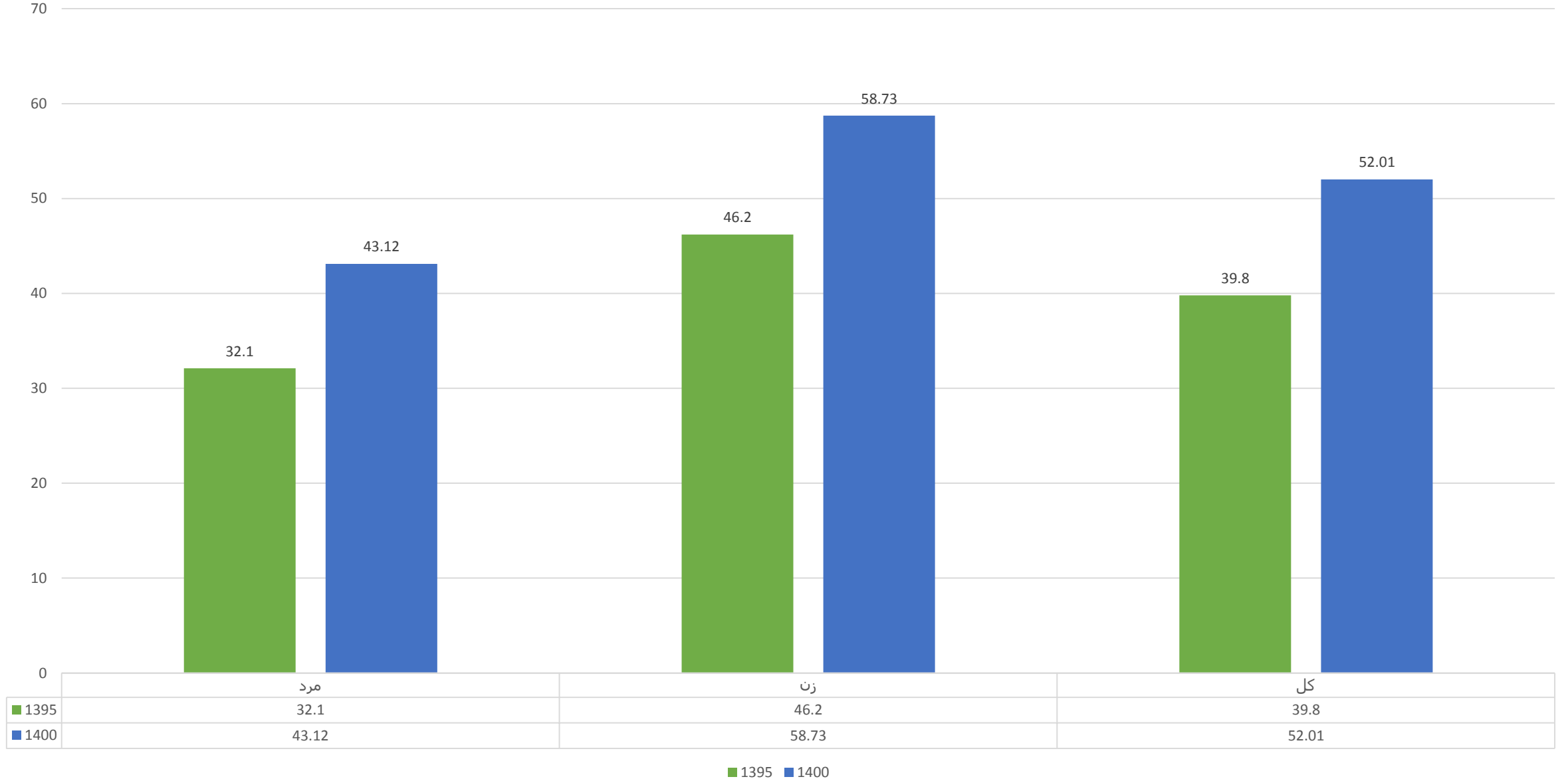

■ 1395 ■ 1400

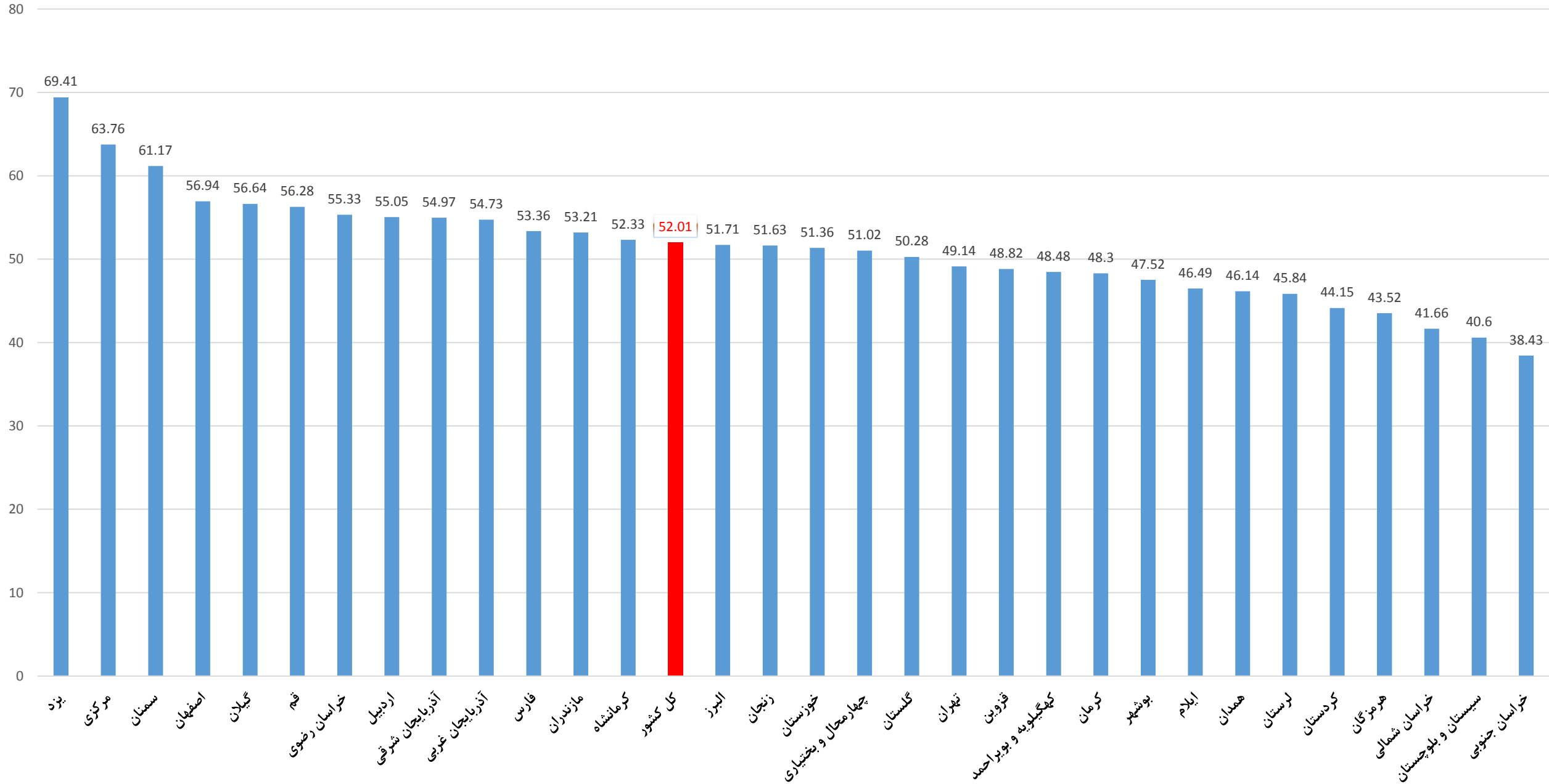
درصد آگاهی از فشار خون بالا

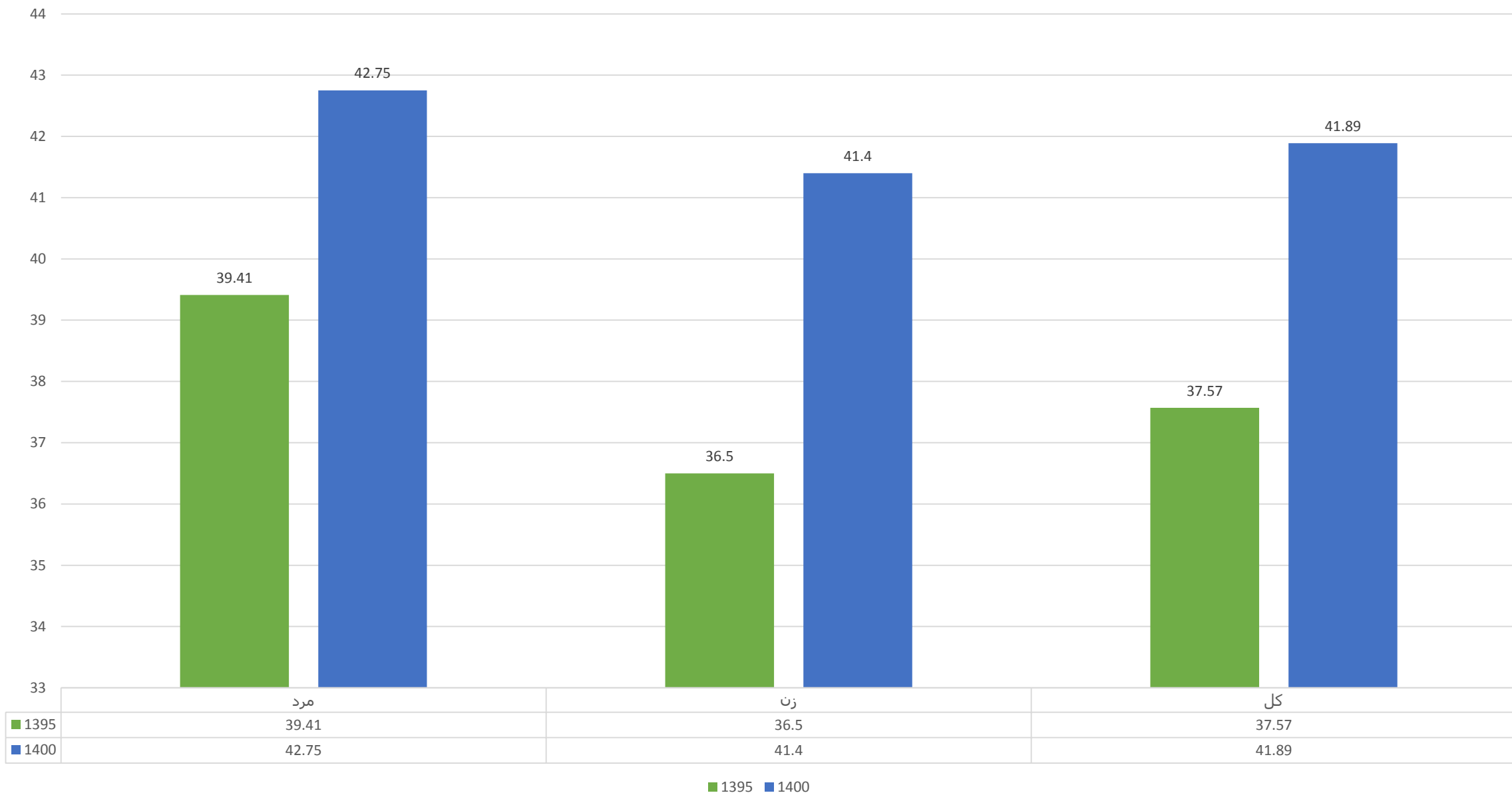
مقایسه درصد پوشش درمان فشارخون بالا در دو پیمایش

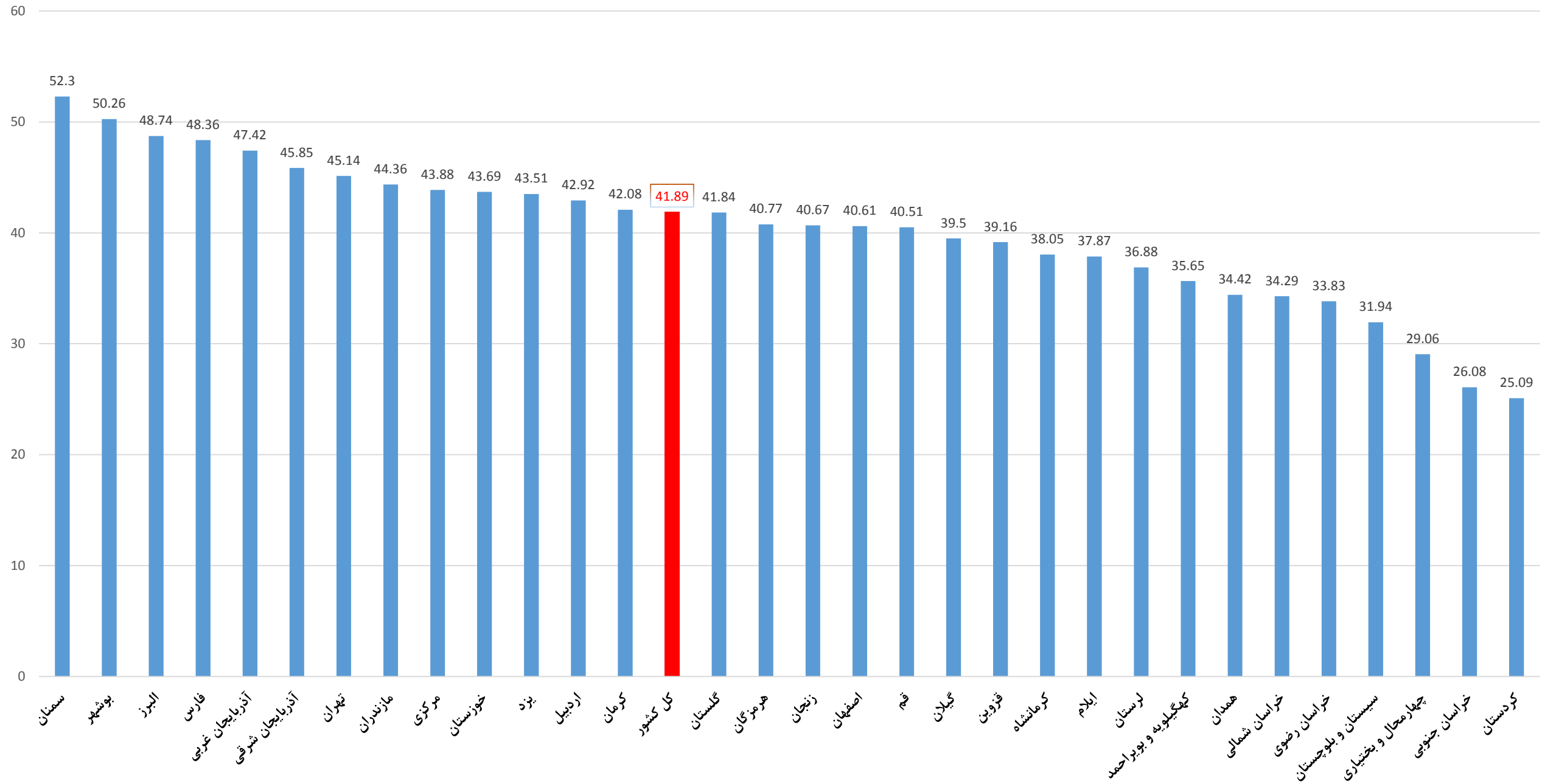
درصد پوشش درمان فشارخون بالا

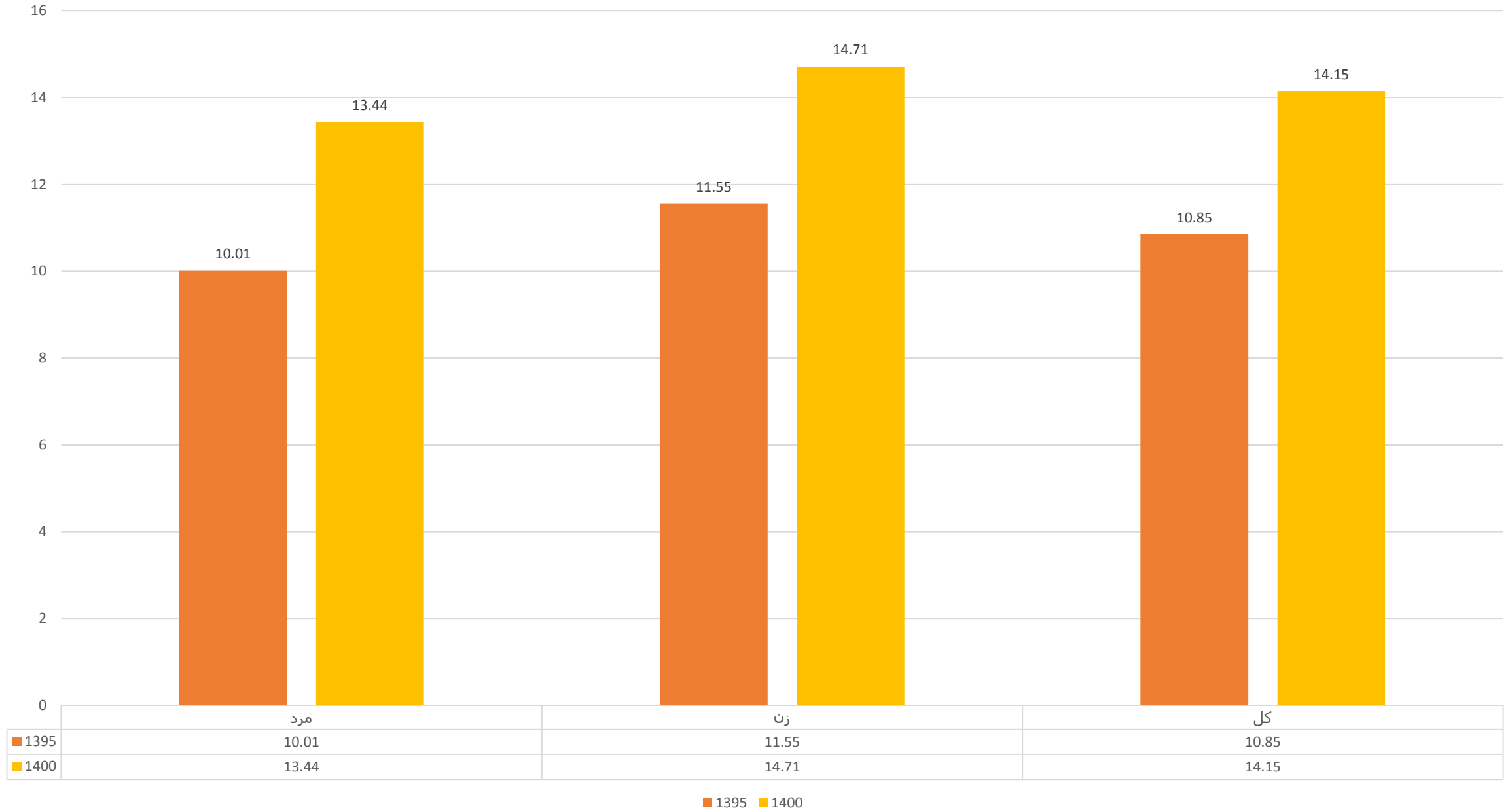
مقایسه درصد افراد با درمان مؤثر فشارخون بالا در دو پیمایش

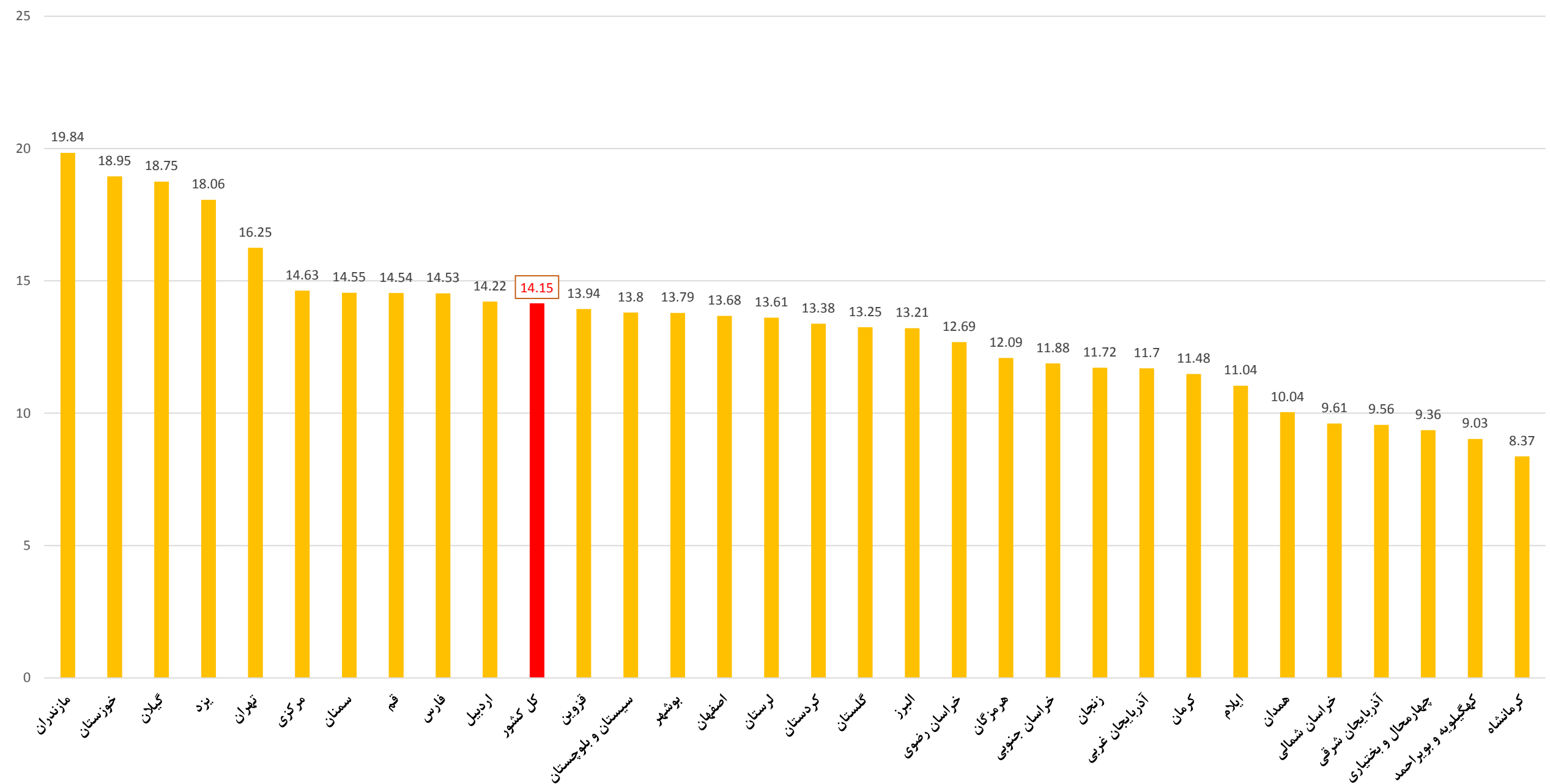
درصد درمان مؤثر فشار خون بالا

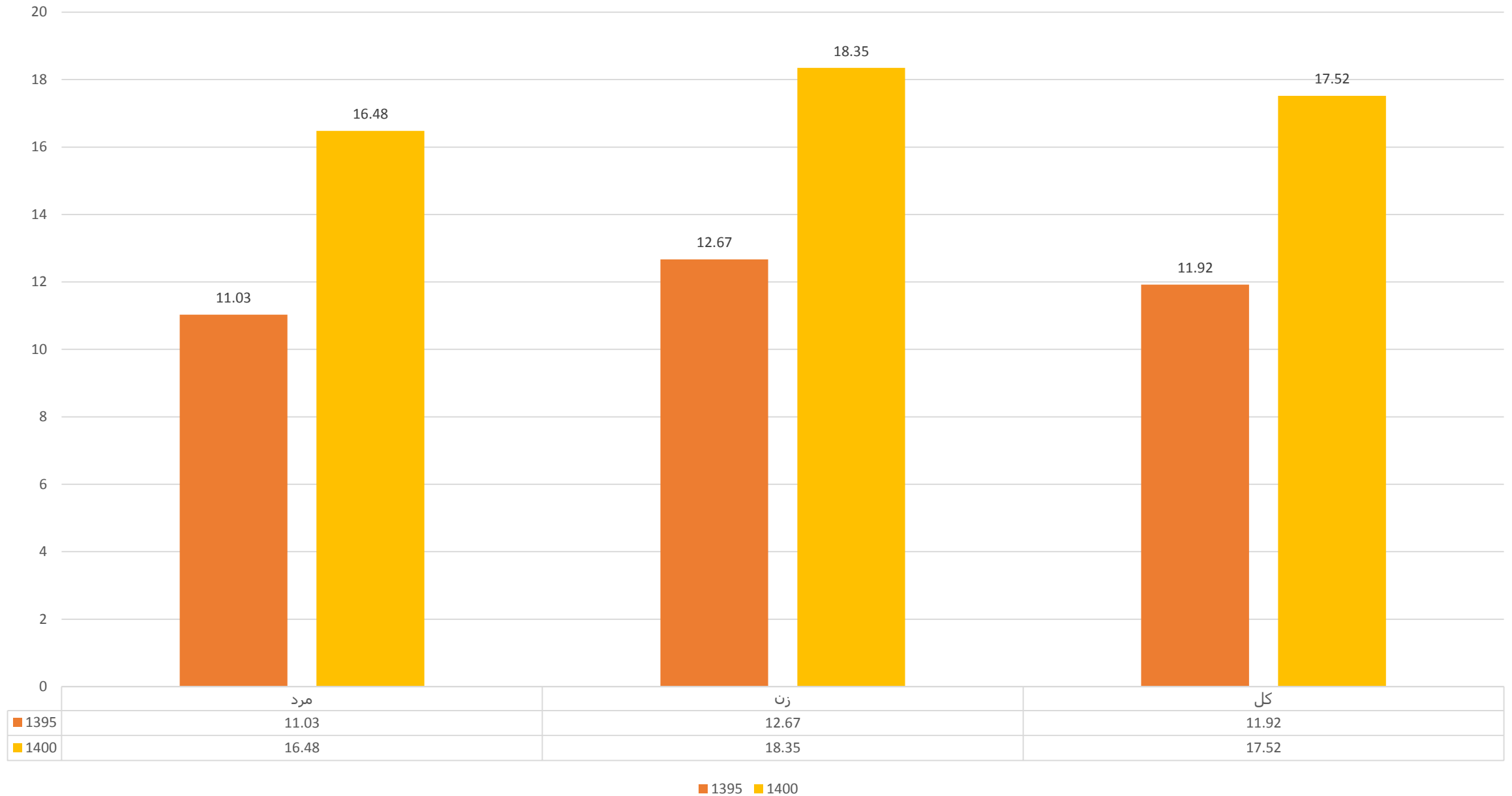
مقایسه درصد قند خون ناشتا بالا در دو پیمایش

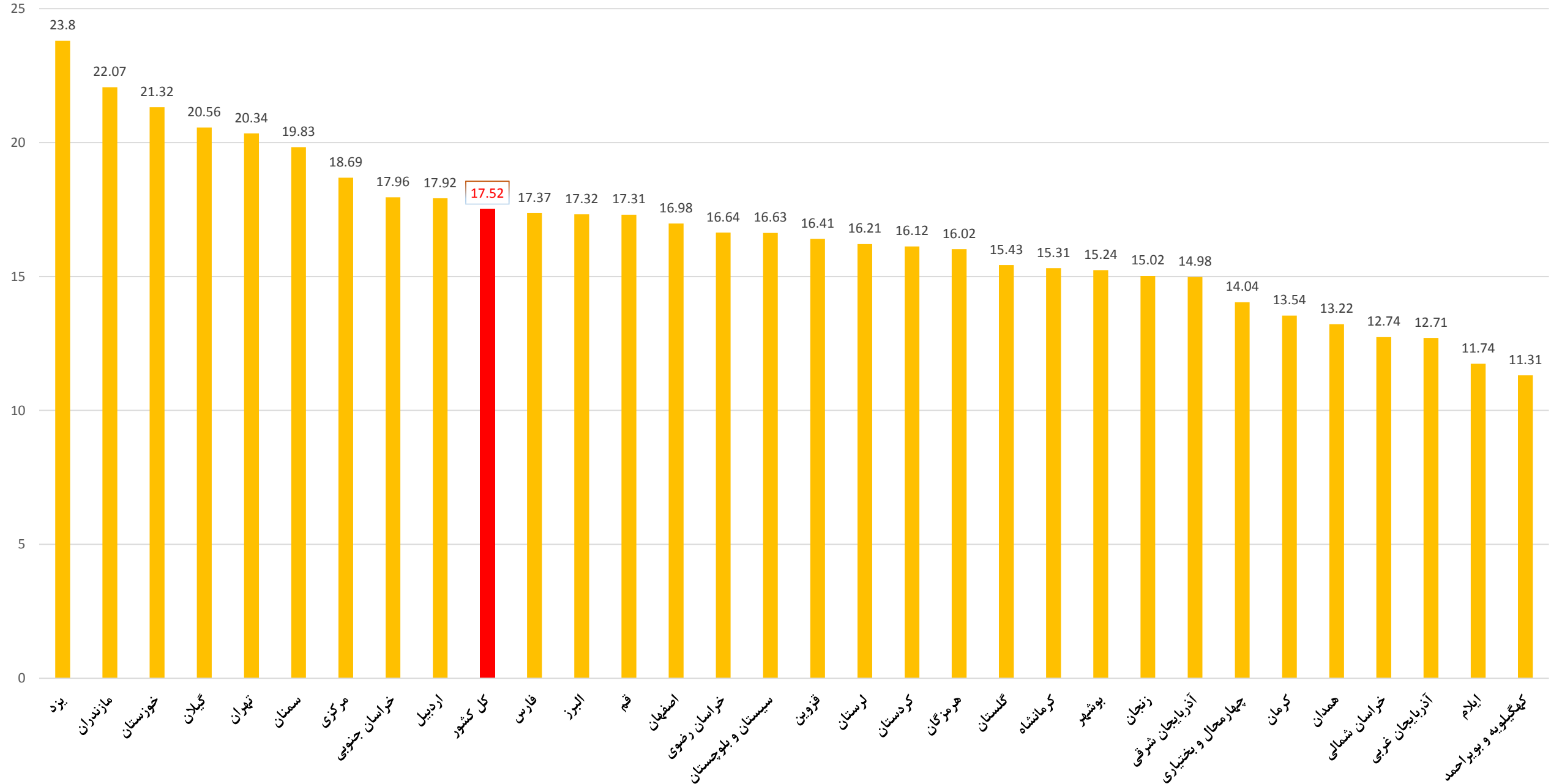
درصد ابتلا به دیابت بر اساس قندخون ناشتا

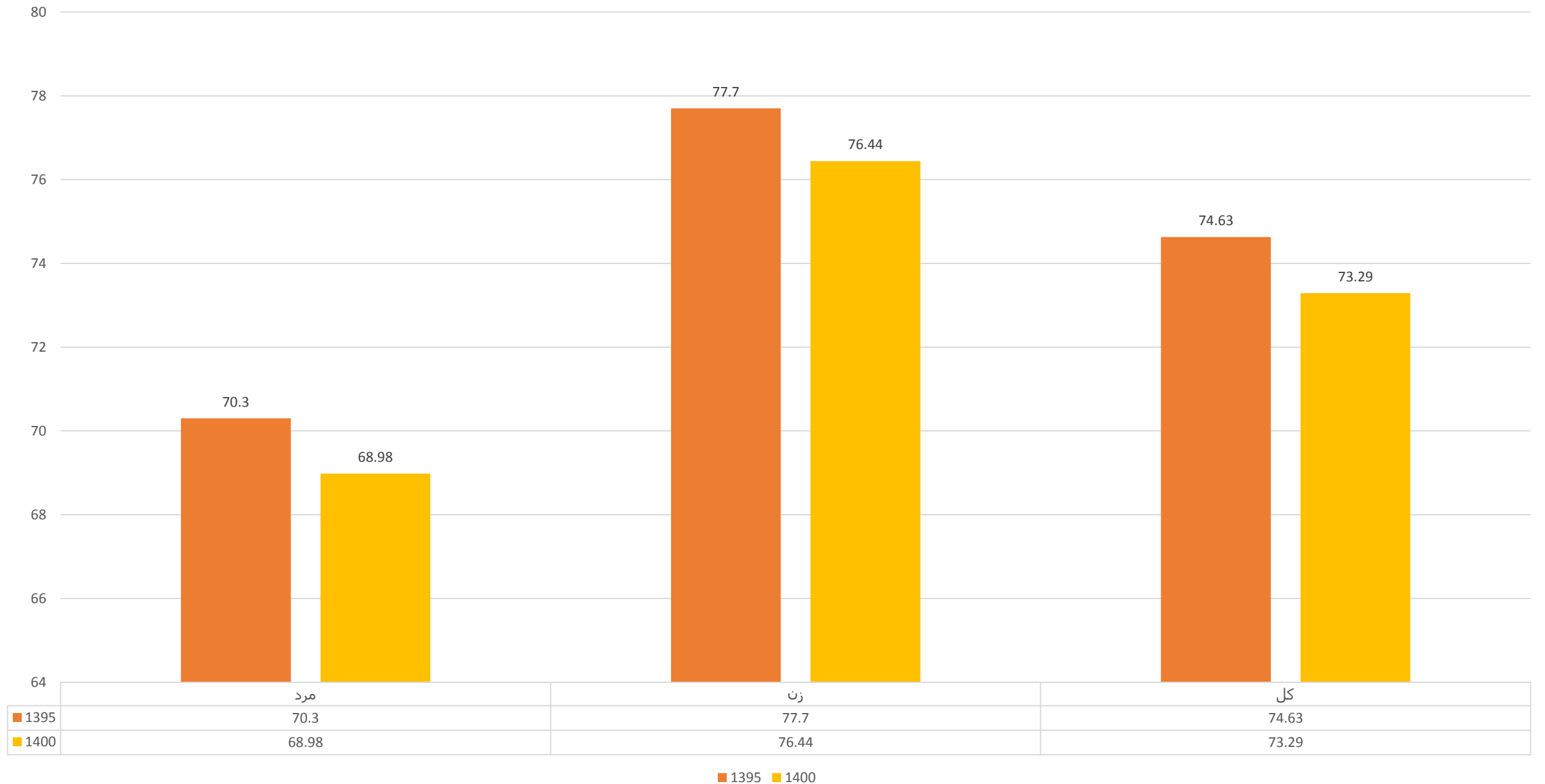
مقایسه درصد ابتلا به دیابت براساس HbA1C در دو پیمایش

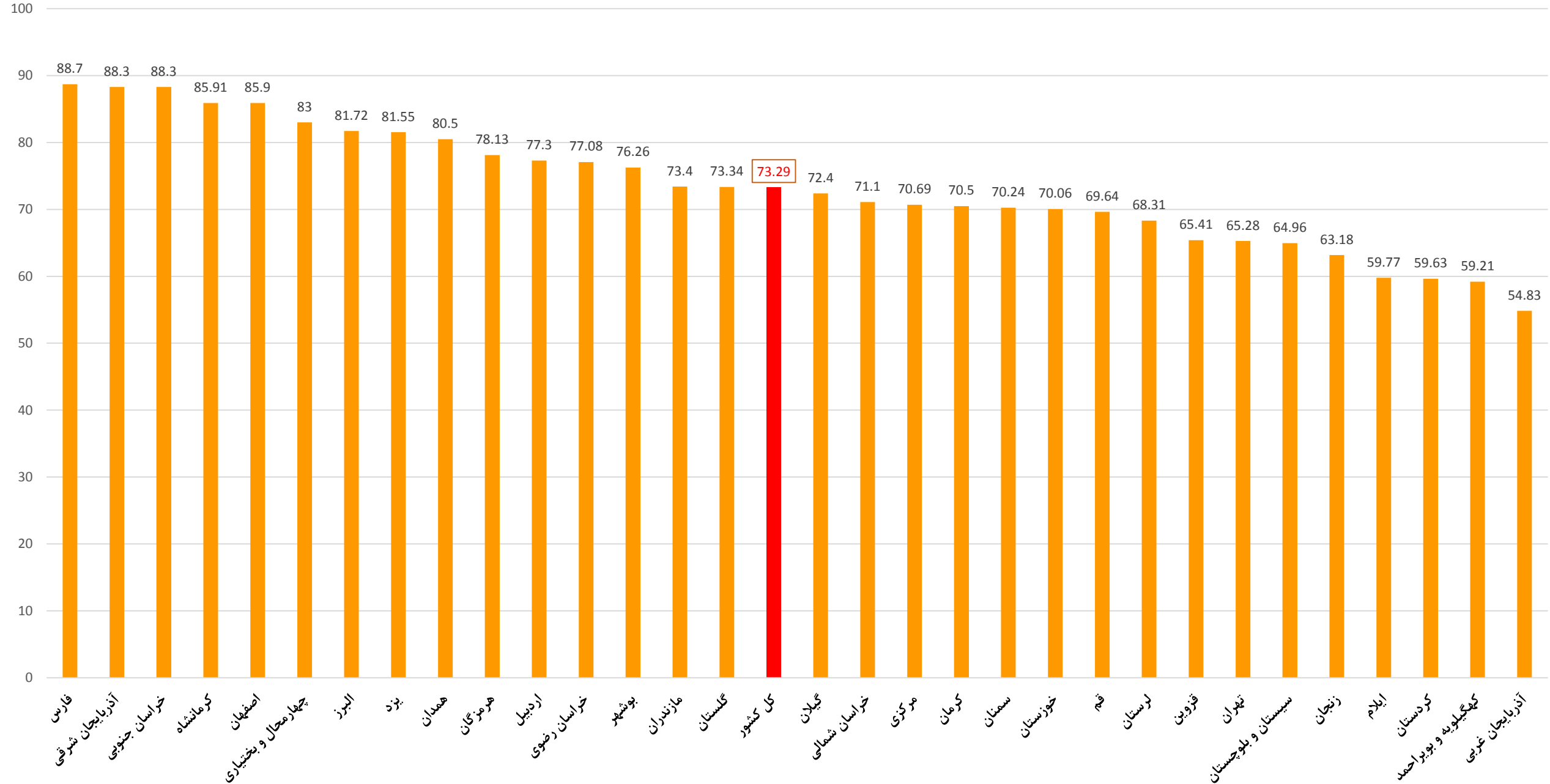
درصد ابتلا به دیابت بر اساس هموگلوبین HbA1C

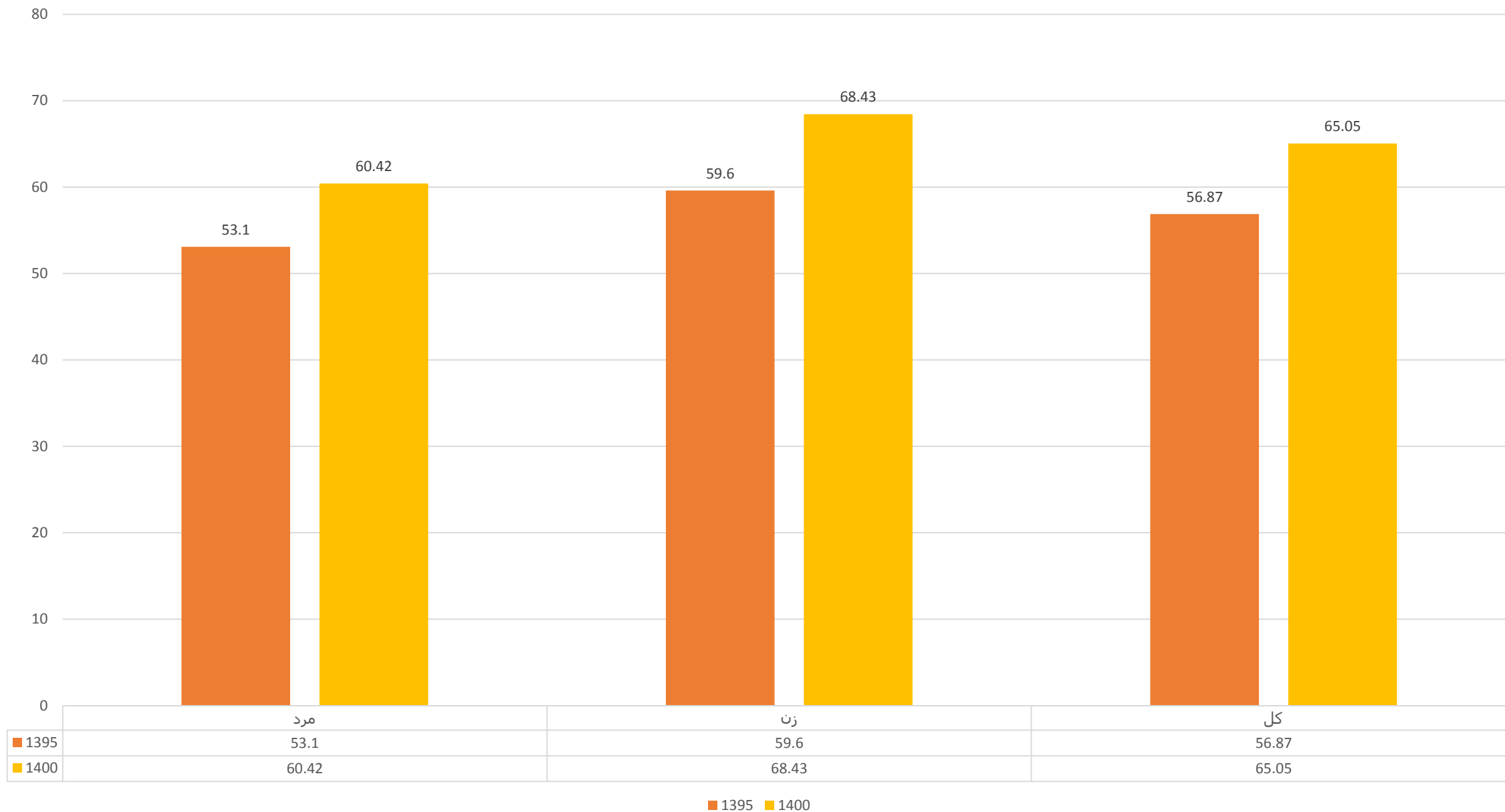
مقایسه درصد آگاهی از بیماری دیابت در دو پیمایش

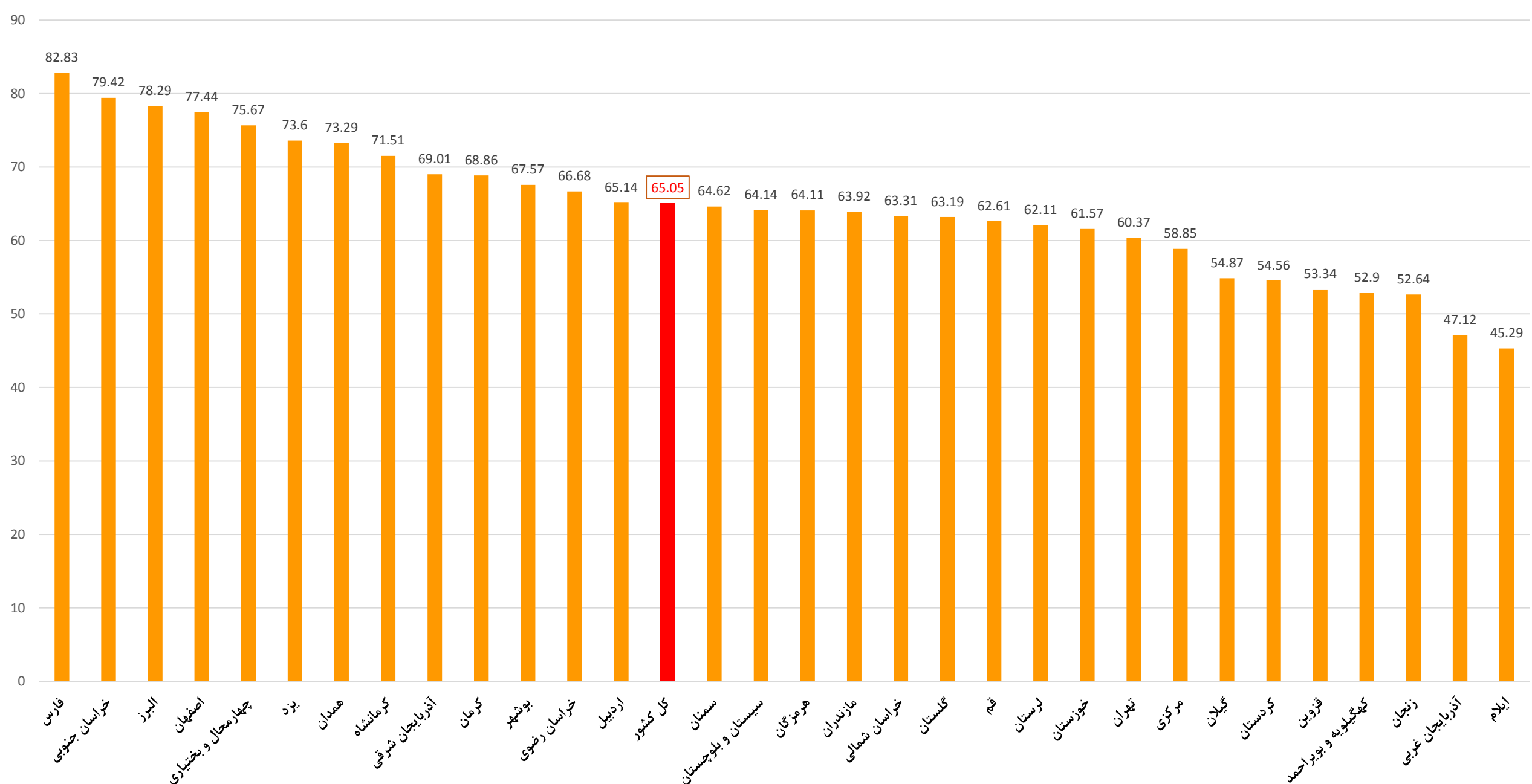
درصد آگاهی از دیابت

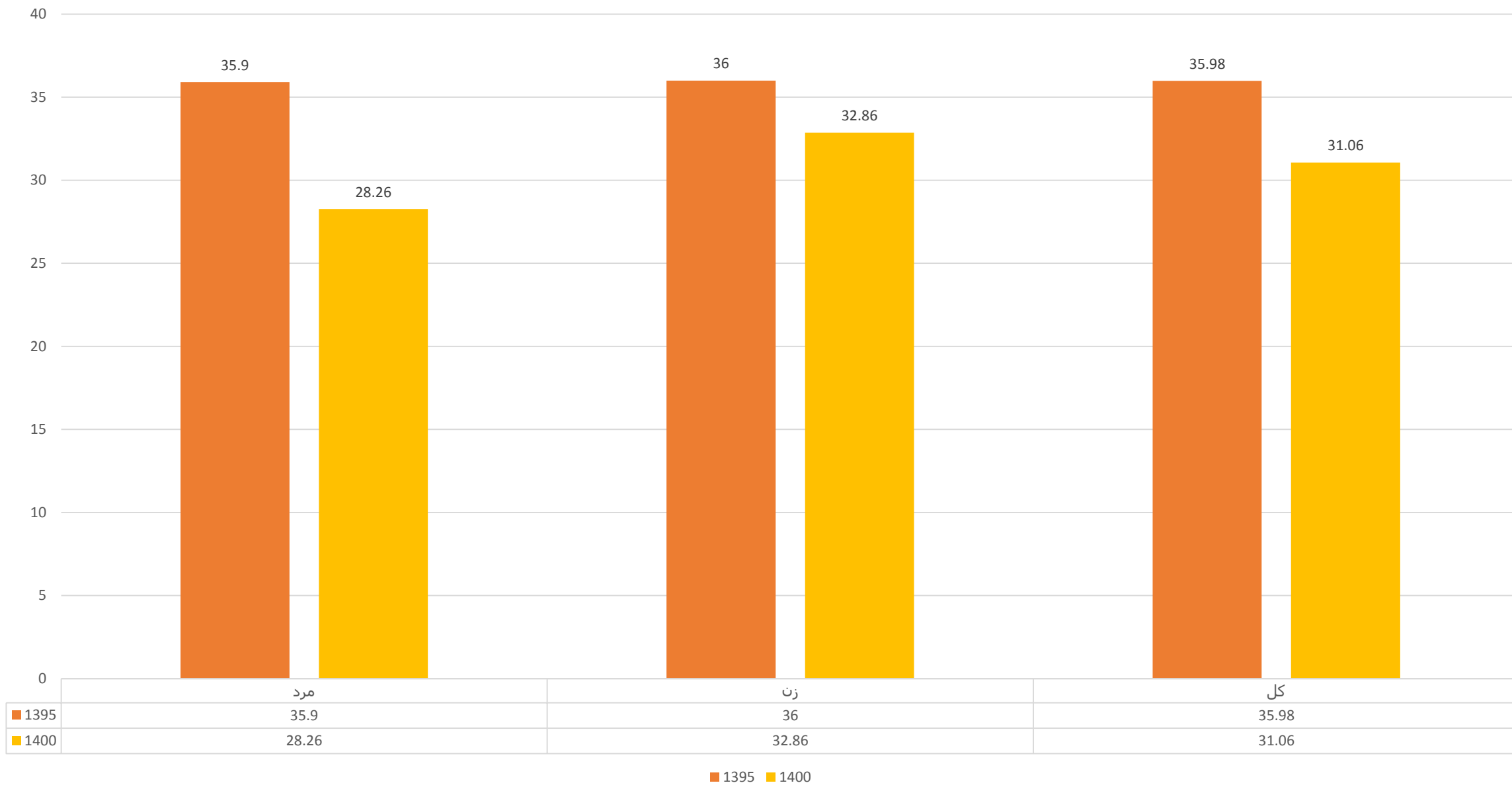
مقایسه درصد پوشش درمان دیابت در دو پیمایش

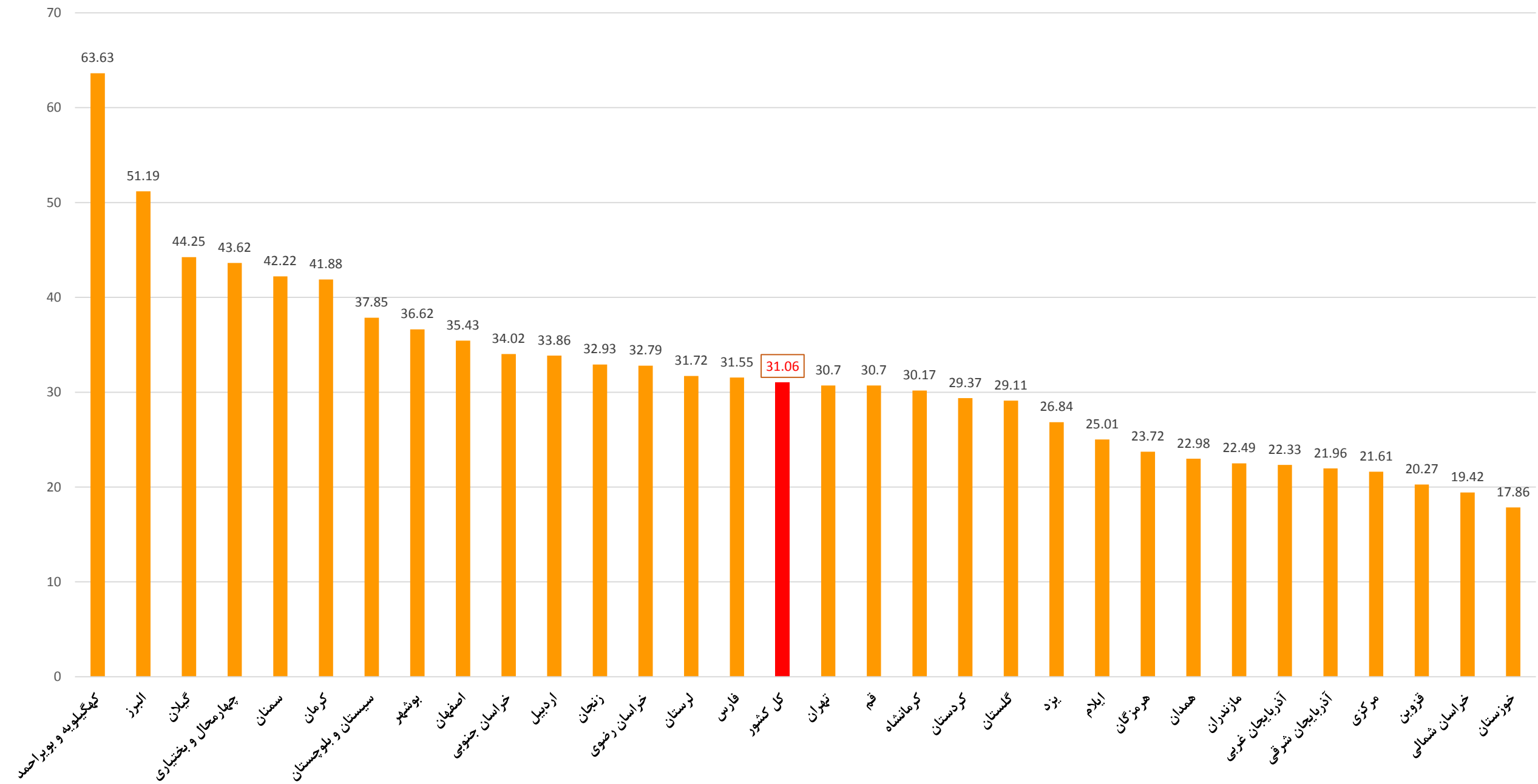
درصد پوشش درمان دیابت

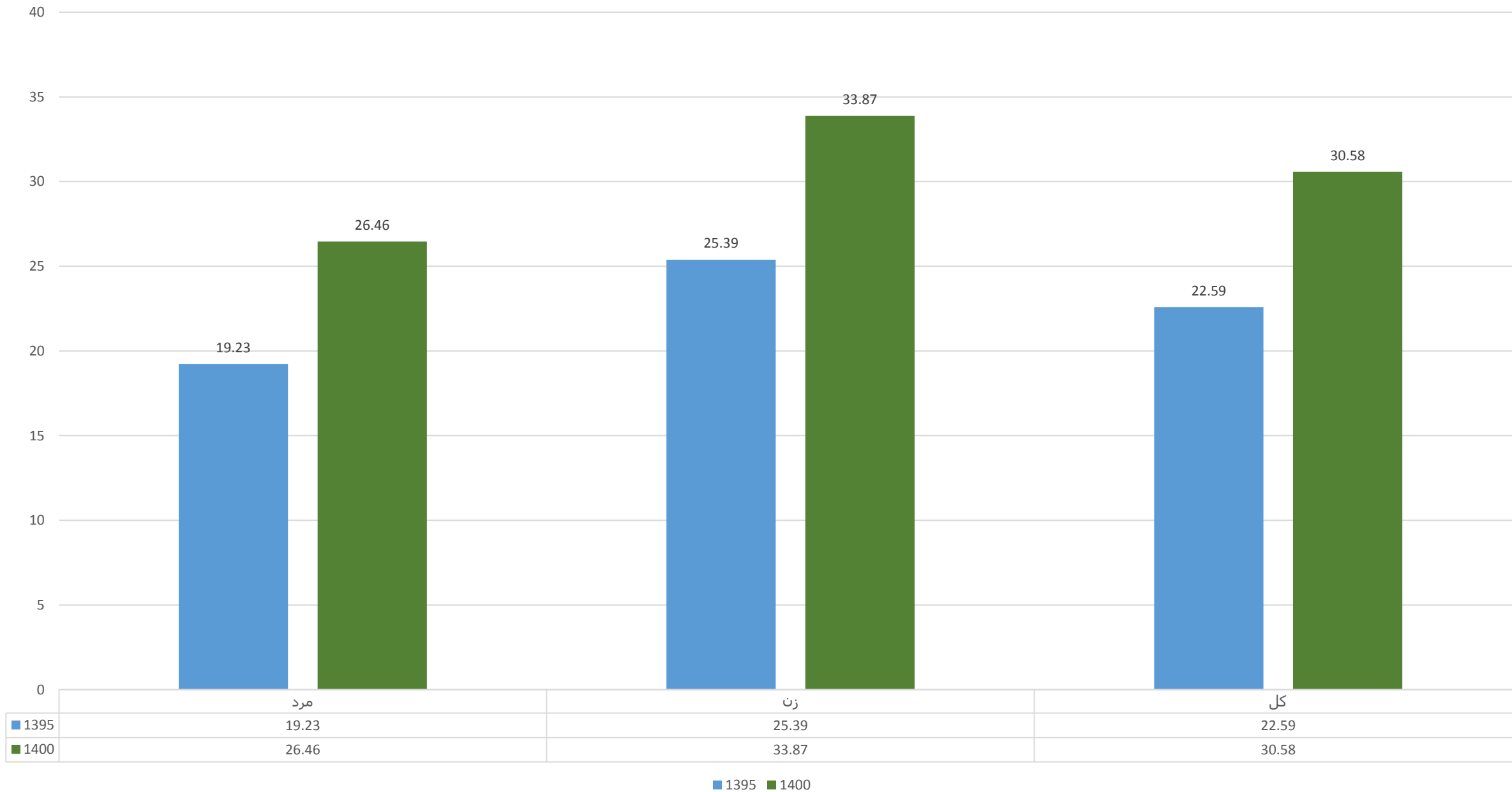
مقایسه درصد درمان مؤثر بیماری دیابت در دو پیمایش

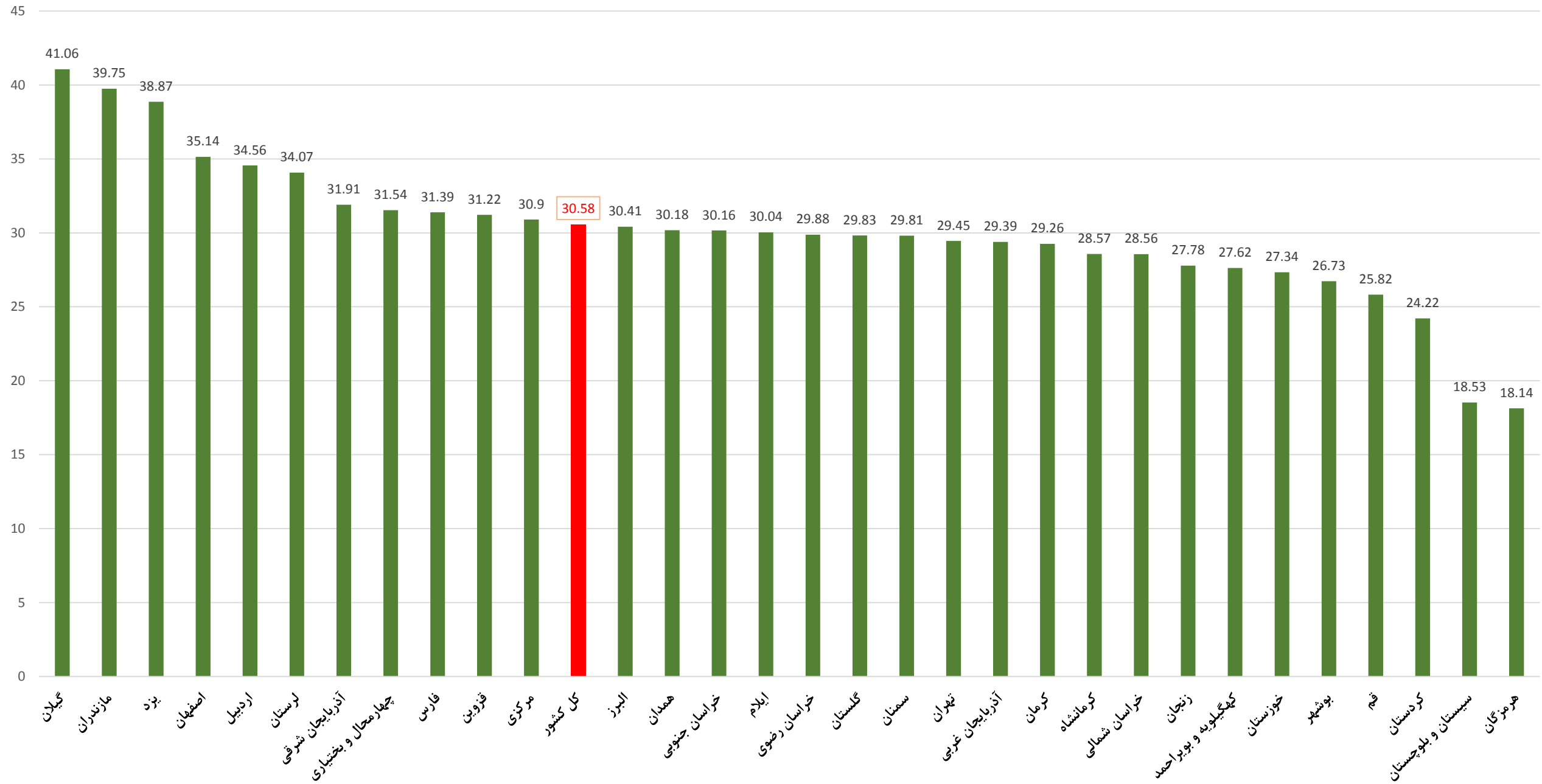
درصد افراد با درمان مؤثر دیابت

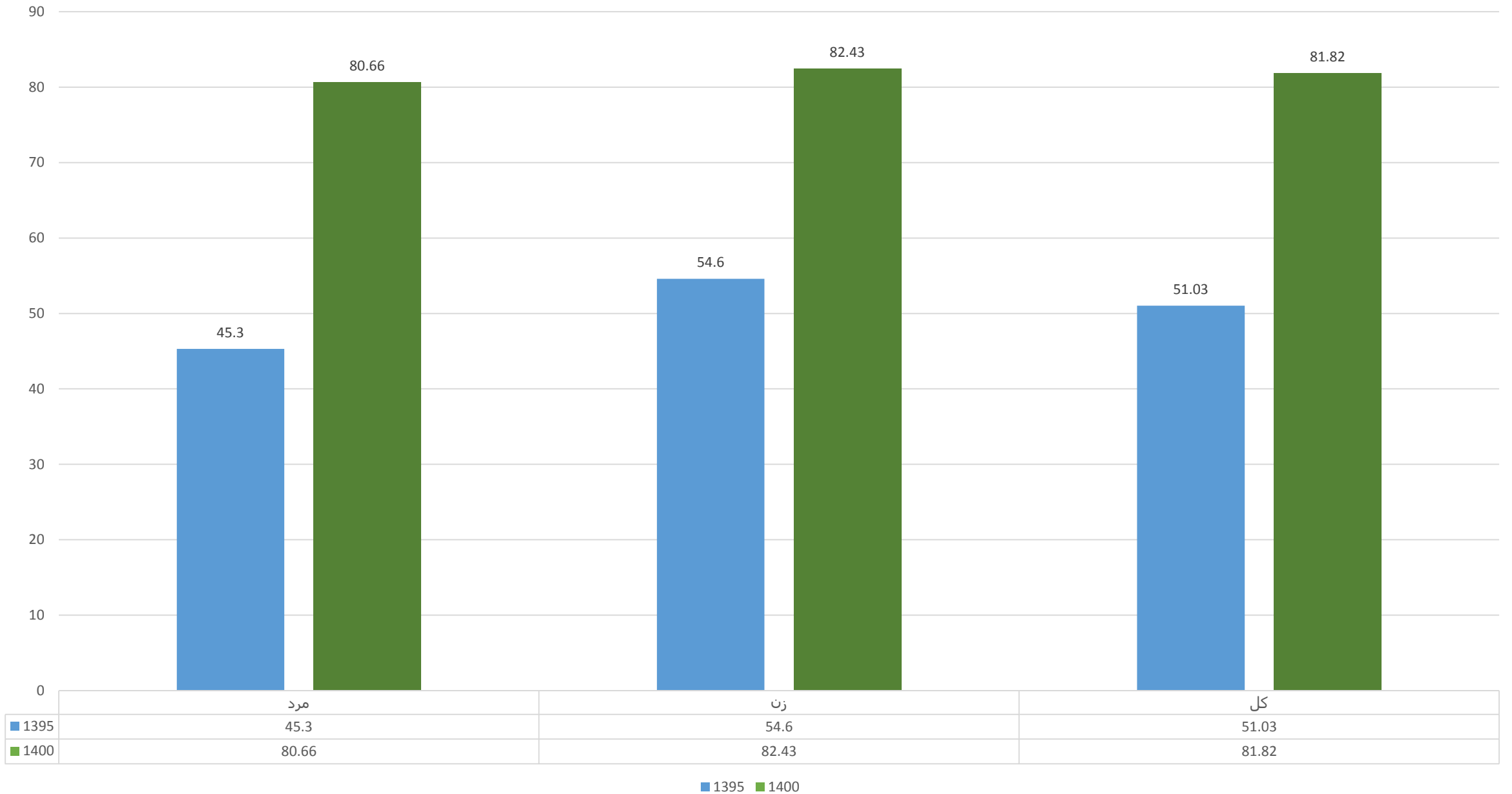
مقایسه درصد کلسترول خون بالا (chol>200) در دو پیمایش

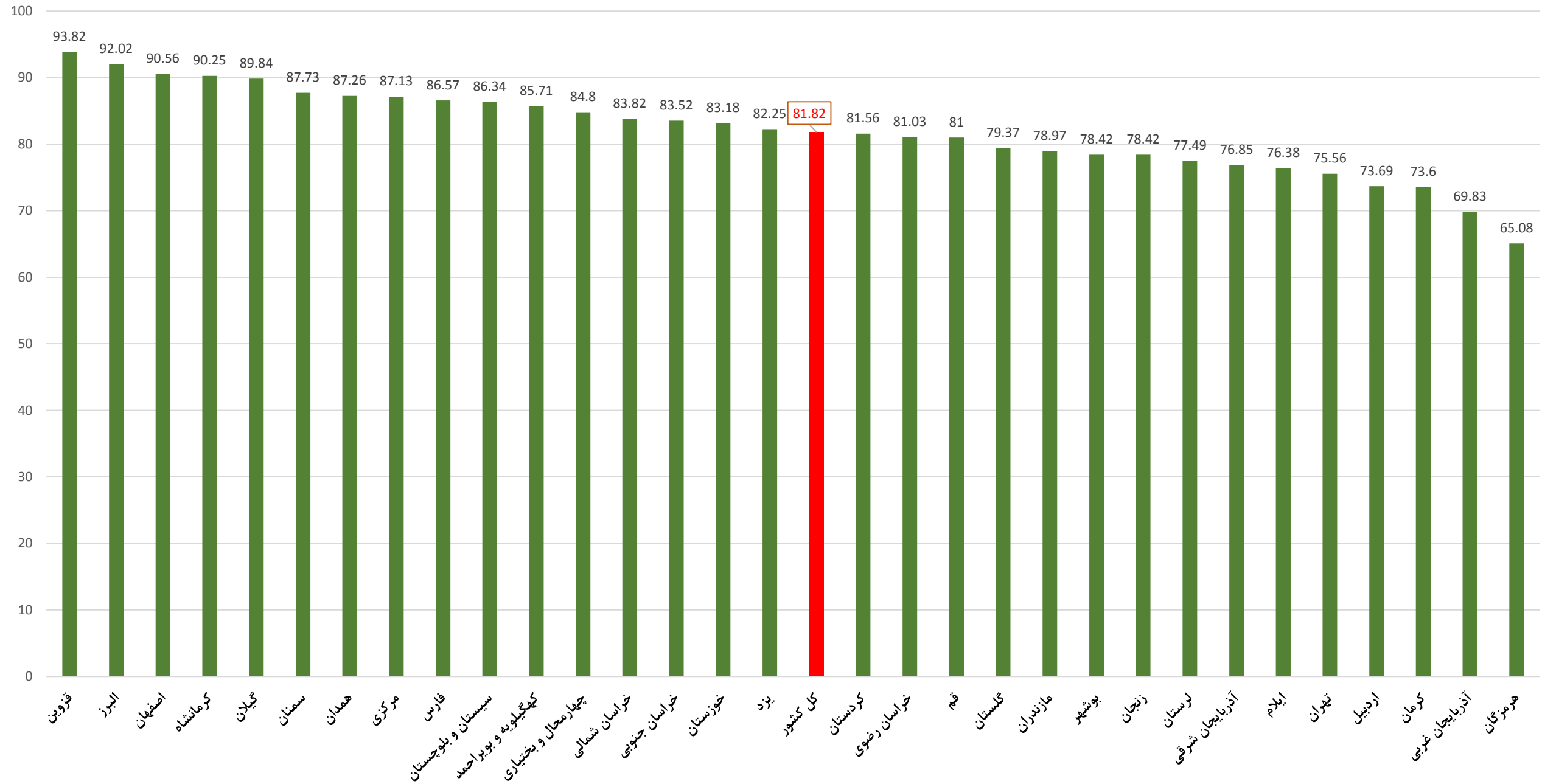
درصد ابتلا به کلسترول بالا (chol>200)

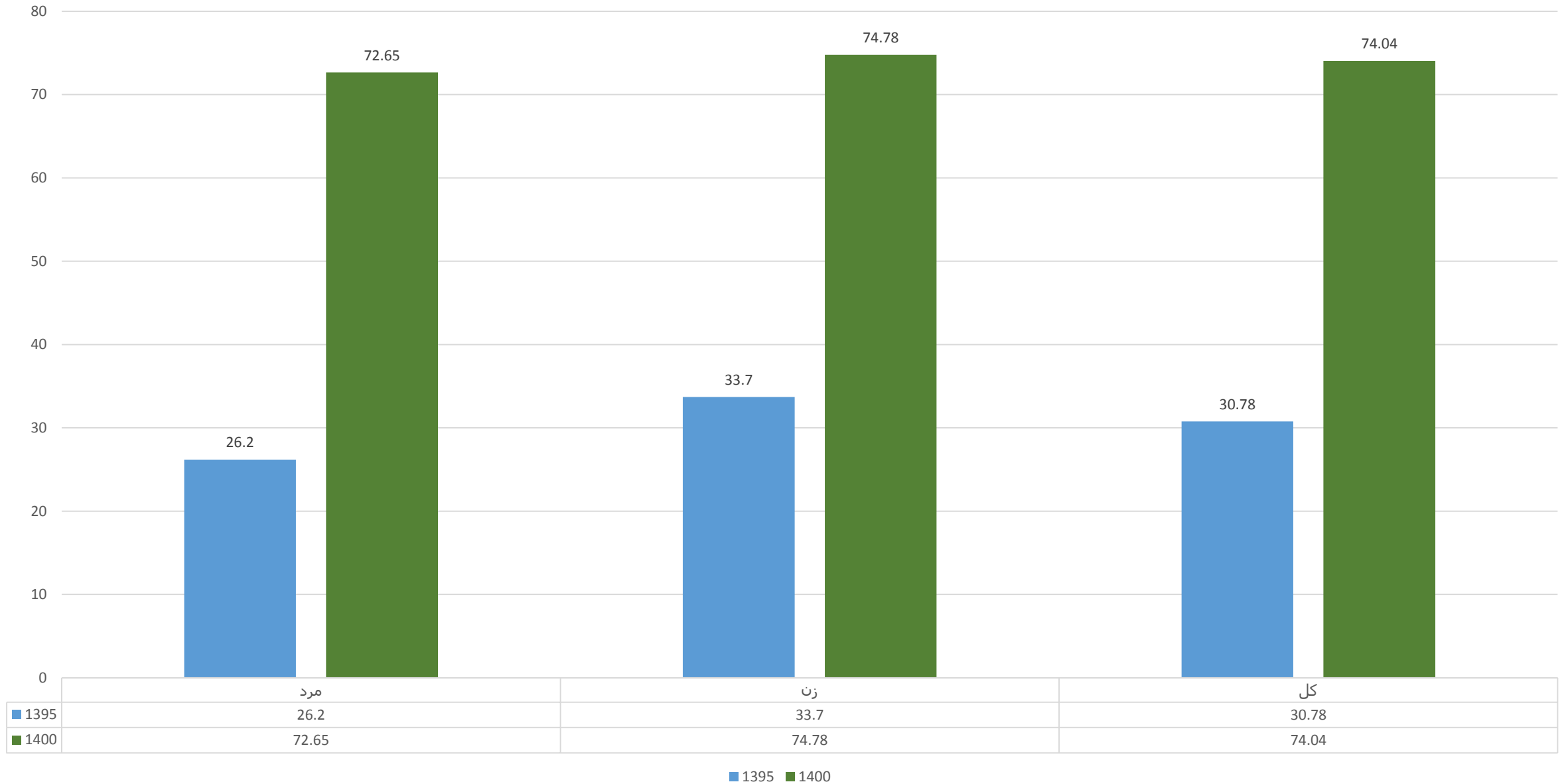
مقایسه درصد آگاهی از کلسترول خون بالا در دو پیمایش

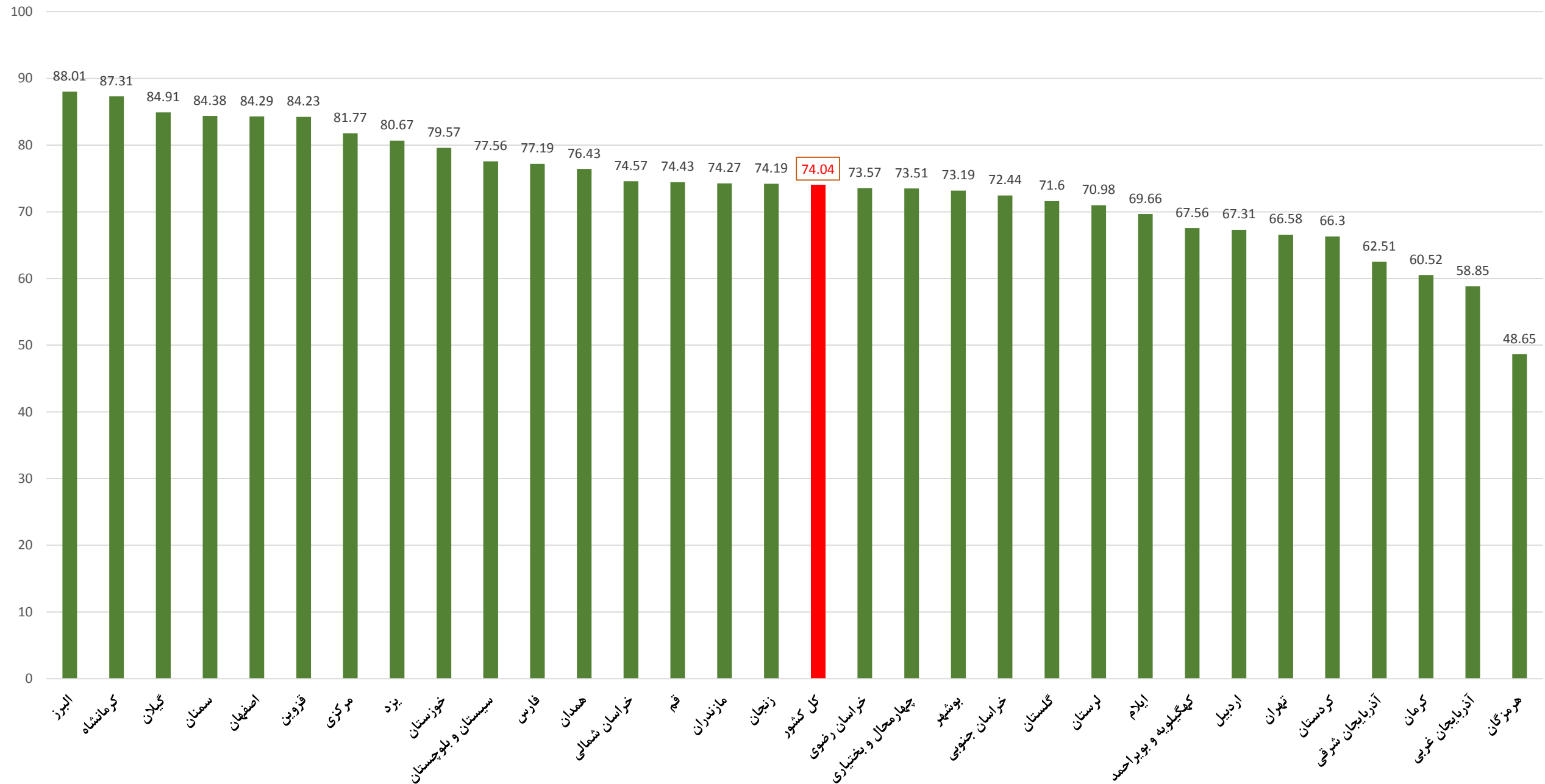
درصد آگاهی از کستروول بالا

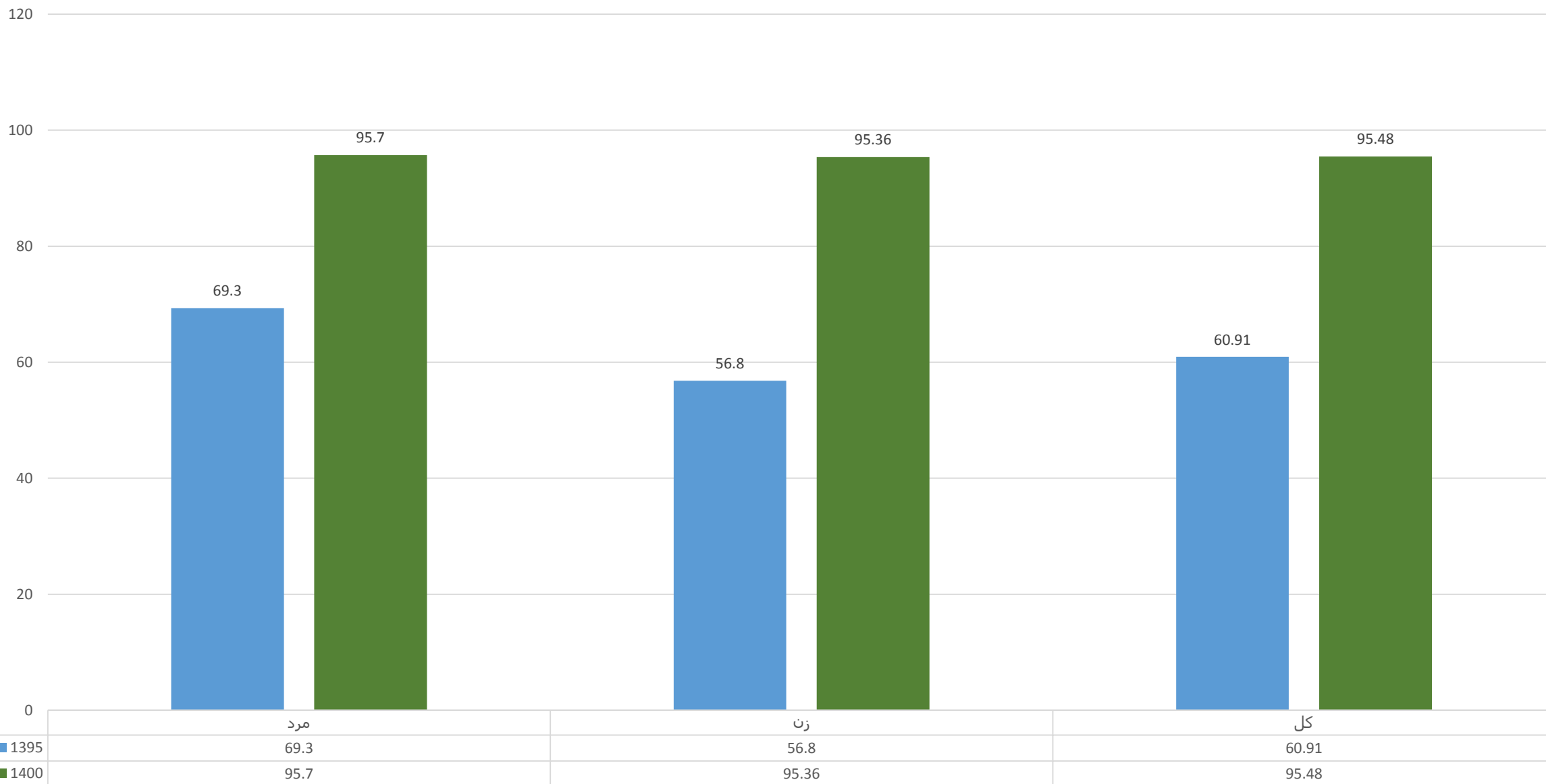
مقایسه درصد پوشش درمان کلسترول خون بالا در دو پیمایش

درصد پوشش درمان کلسترول بالای خون

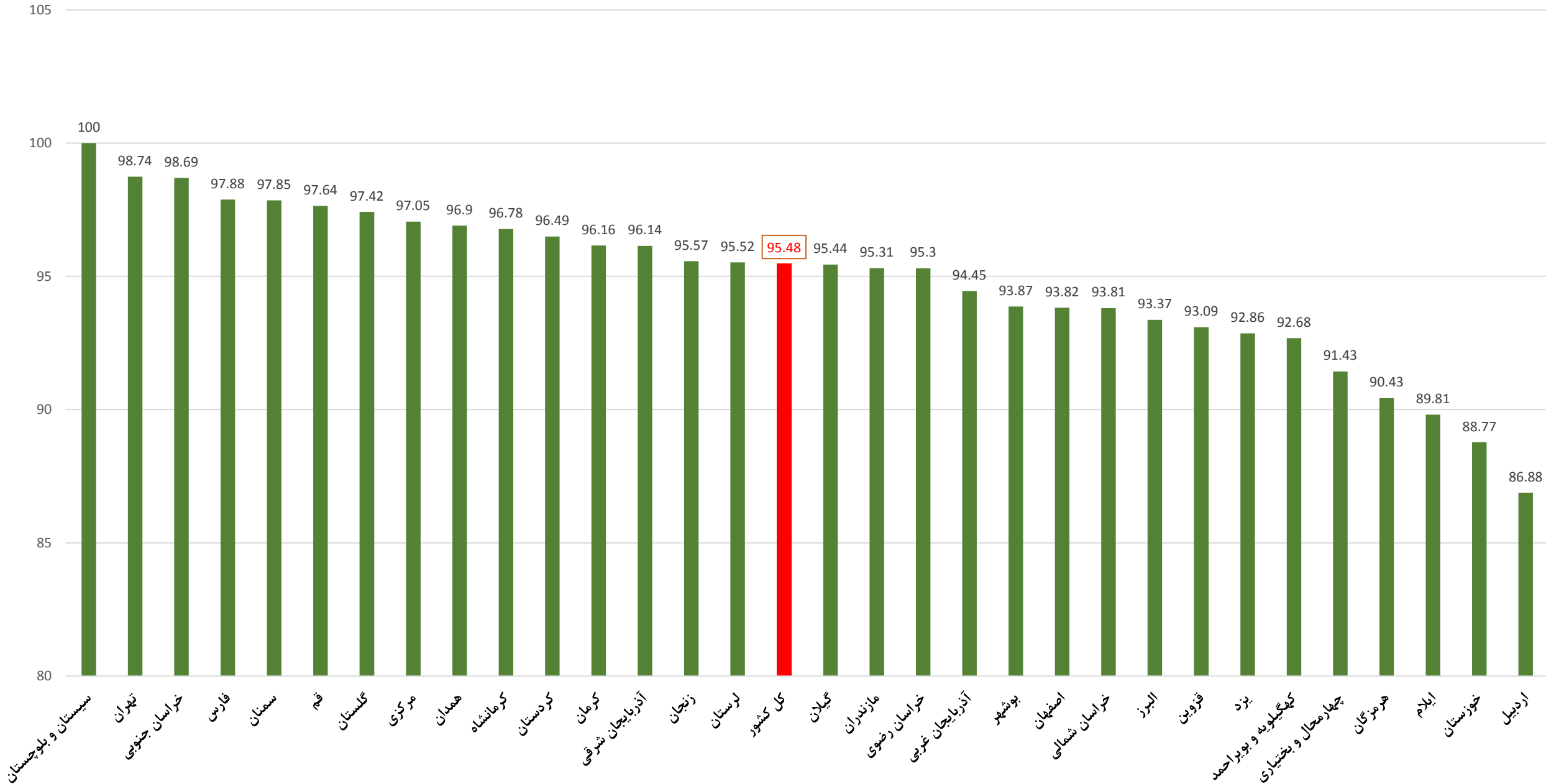

مقایسه درمان مؤثر کلسترول خون بالا در دو پیمایش

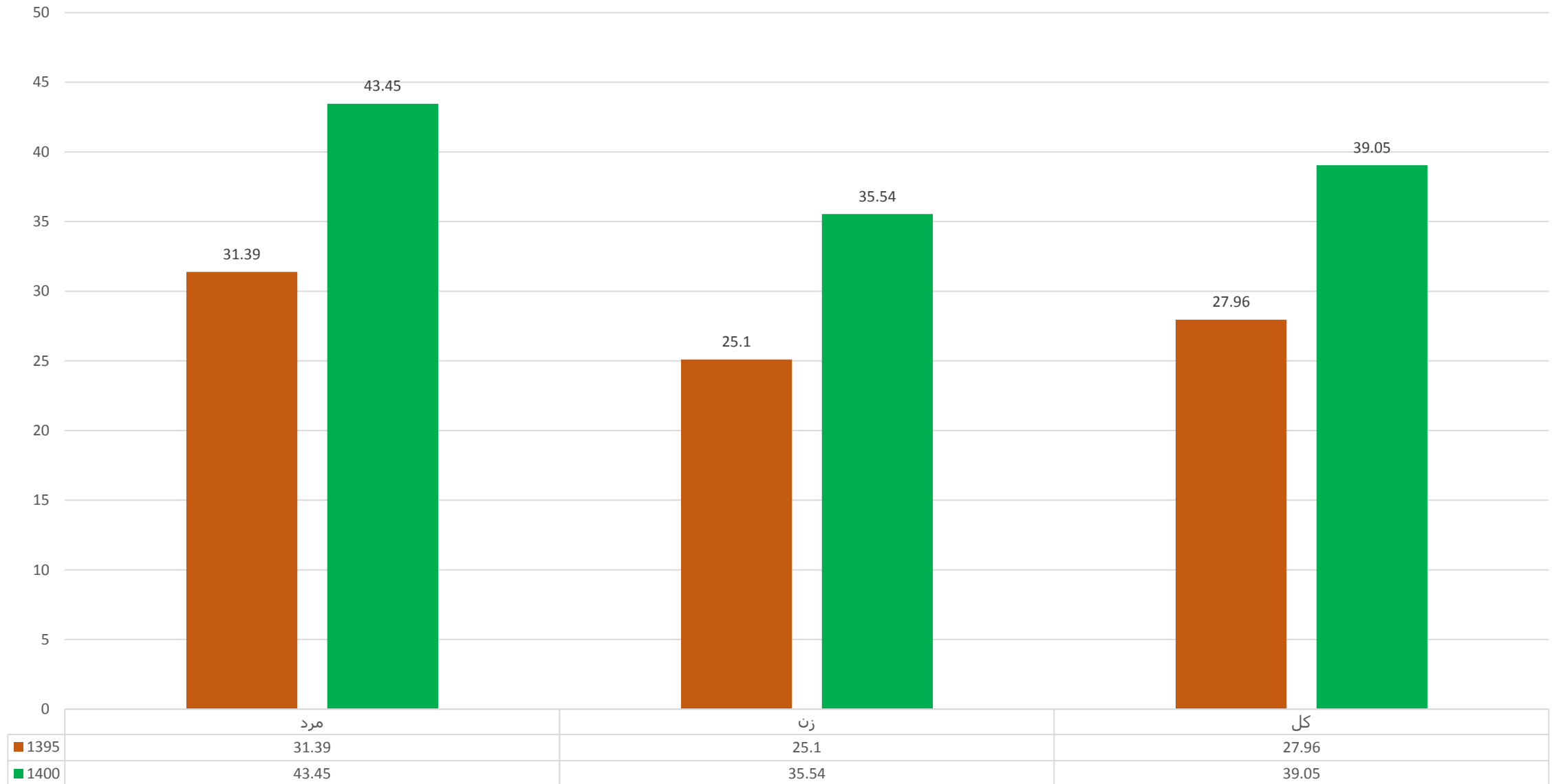

■ 1395 ■ 1400

درصد درمان مؤثر کلسترول بالای خون

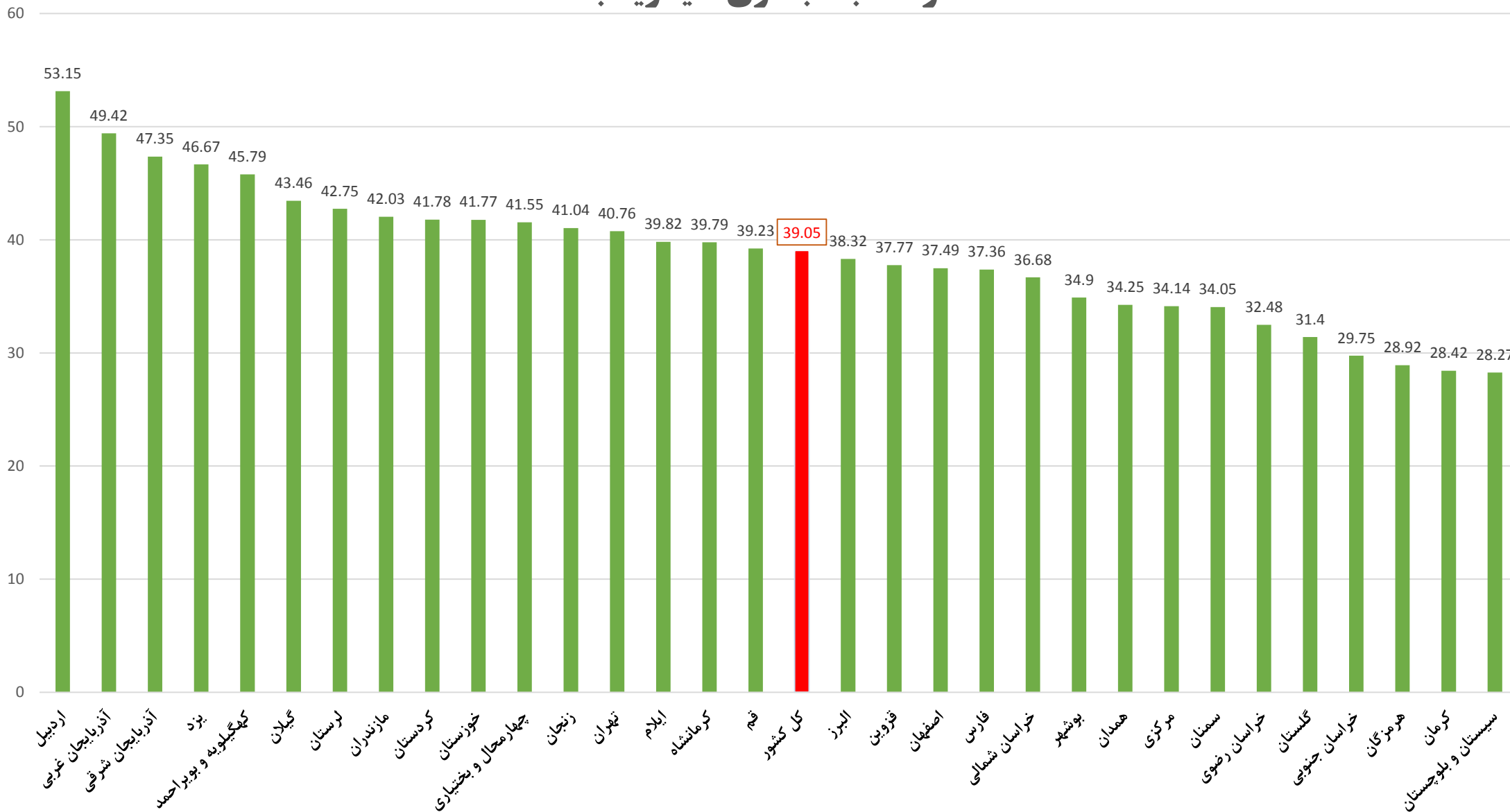

مقایسه درصد تری گلیسرید بالا در دو پیمایش

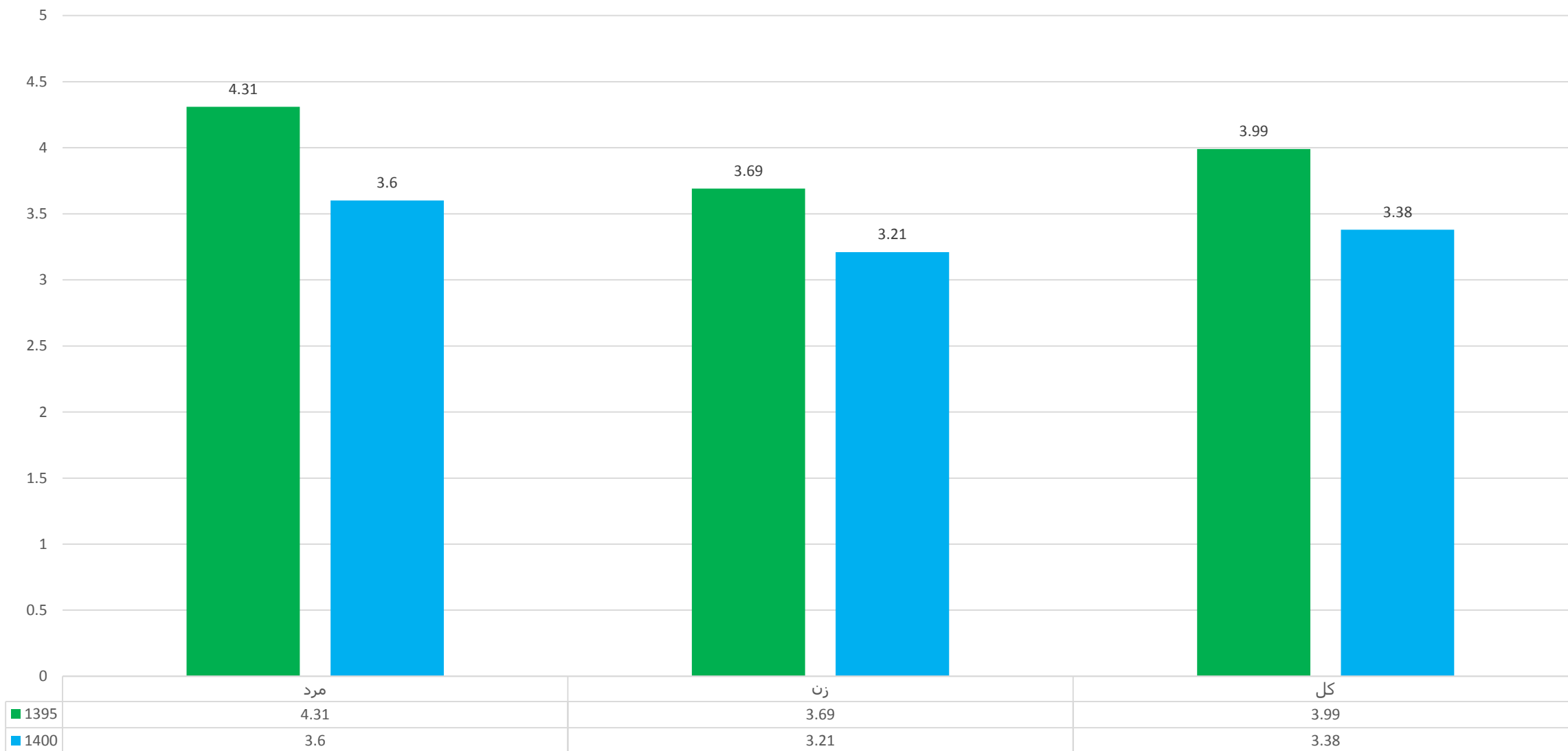

1395 1400

درصد ابتلا به تری گلیسرید بالا

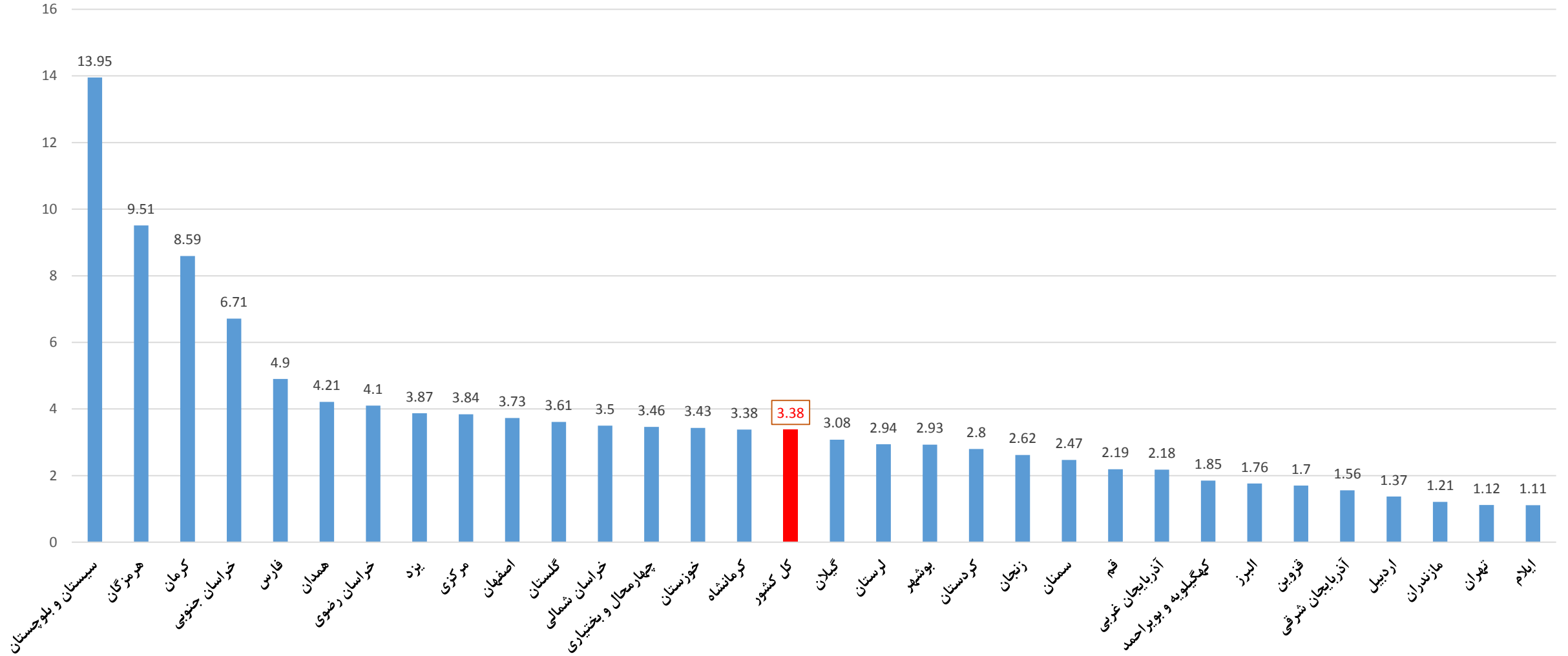

مقایسه درصد شاخص توده بدنی پائین در دو پیمایش

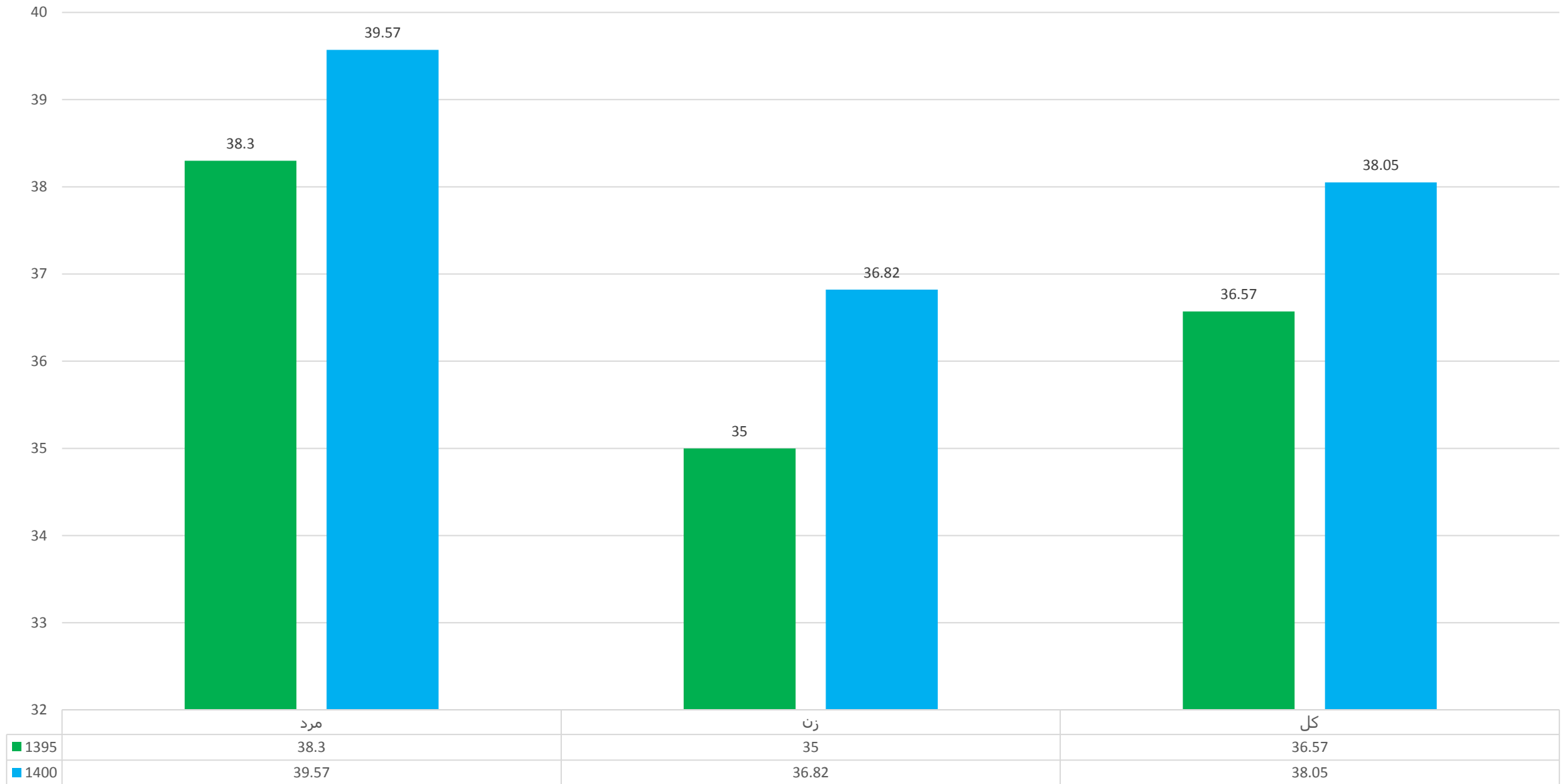

■ 1395 ■ 1400

درصد افراد با شاخص توده بدنی پایین

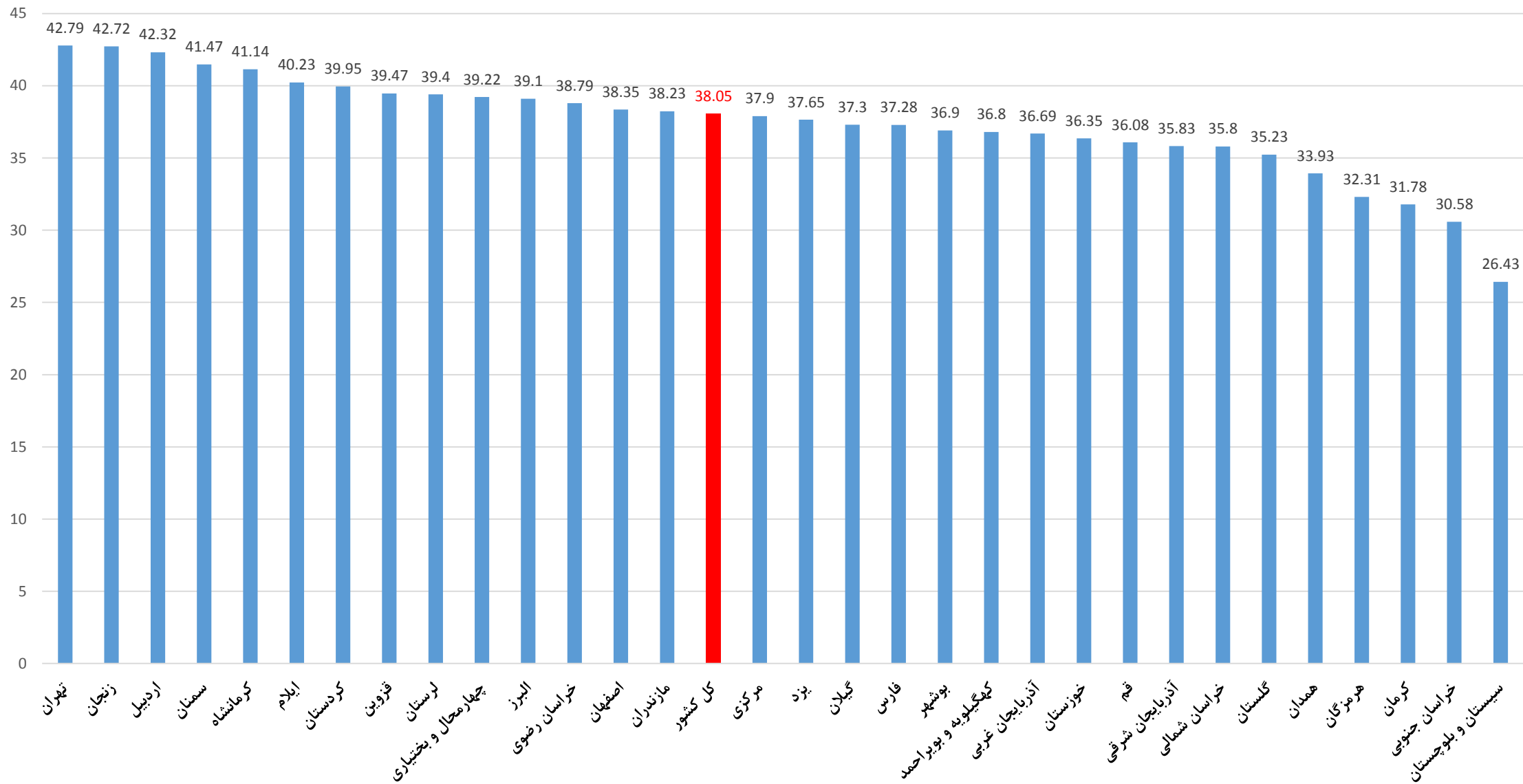

مقایسه درصد اضافه وزن (BMI بین ۲۵-۳۰) در دو پیمایش

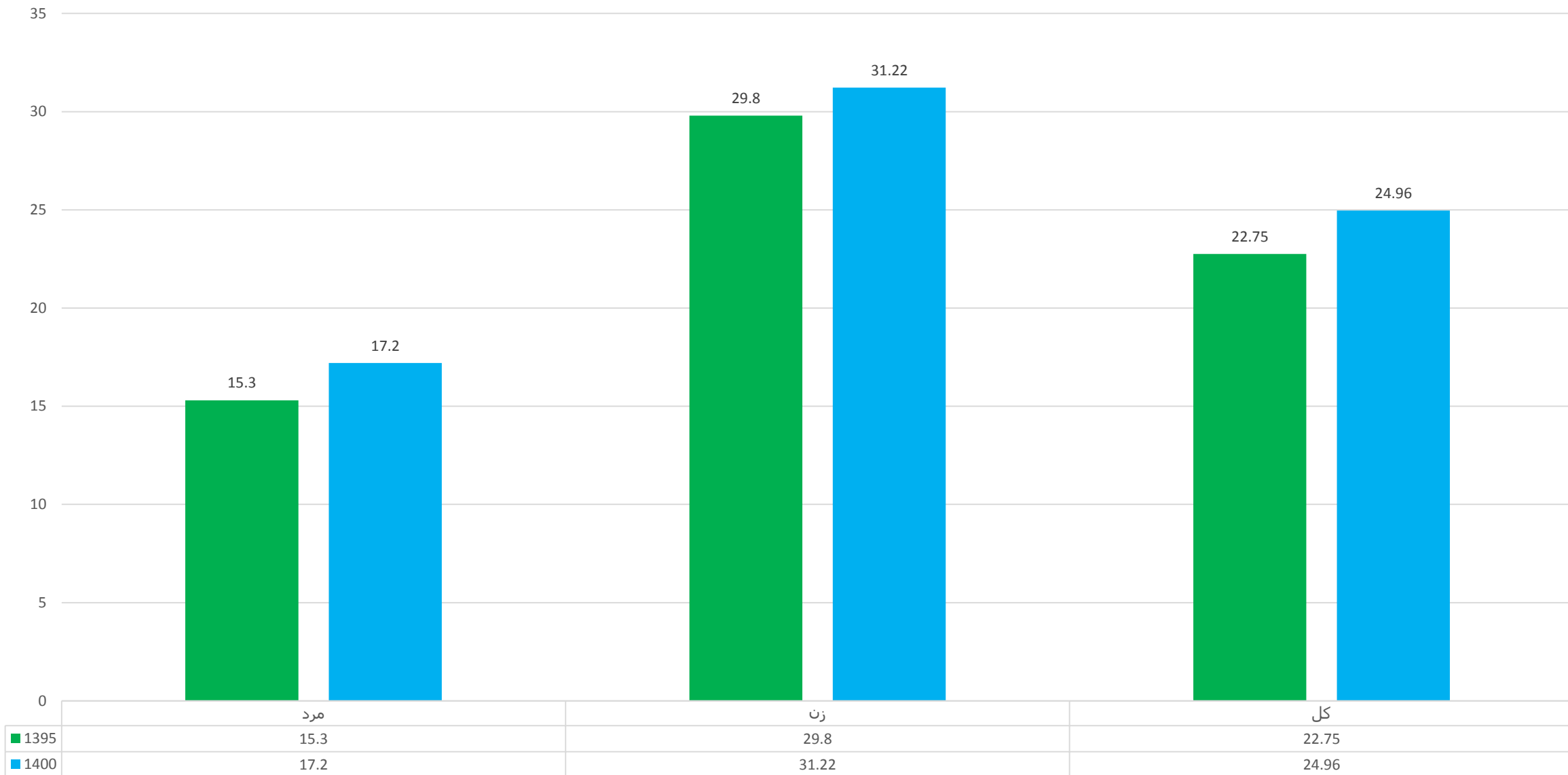

■ 1395 ■ 1400

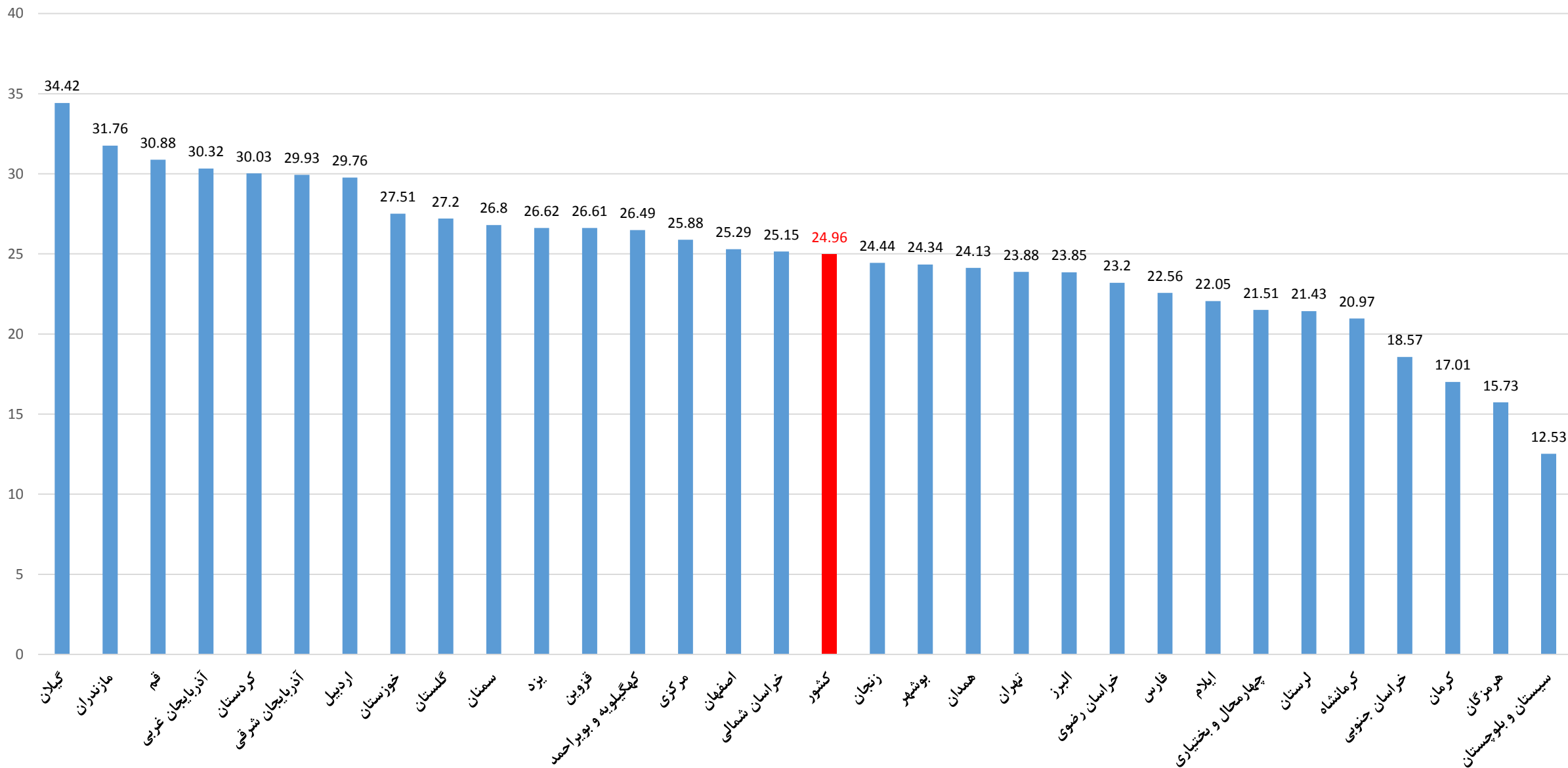
درصد افراد با اضافه وزن (شاخص توده بدنی بین ۲۵ تا ۳۰)

مقایسه درصد چاقی (BMI بیشتر از ۳۰) در دو پیمایش

درصد افراد چاق (شاخص توده بدنی بیشتر از ۳۰)

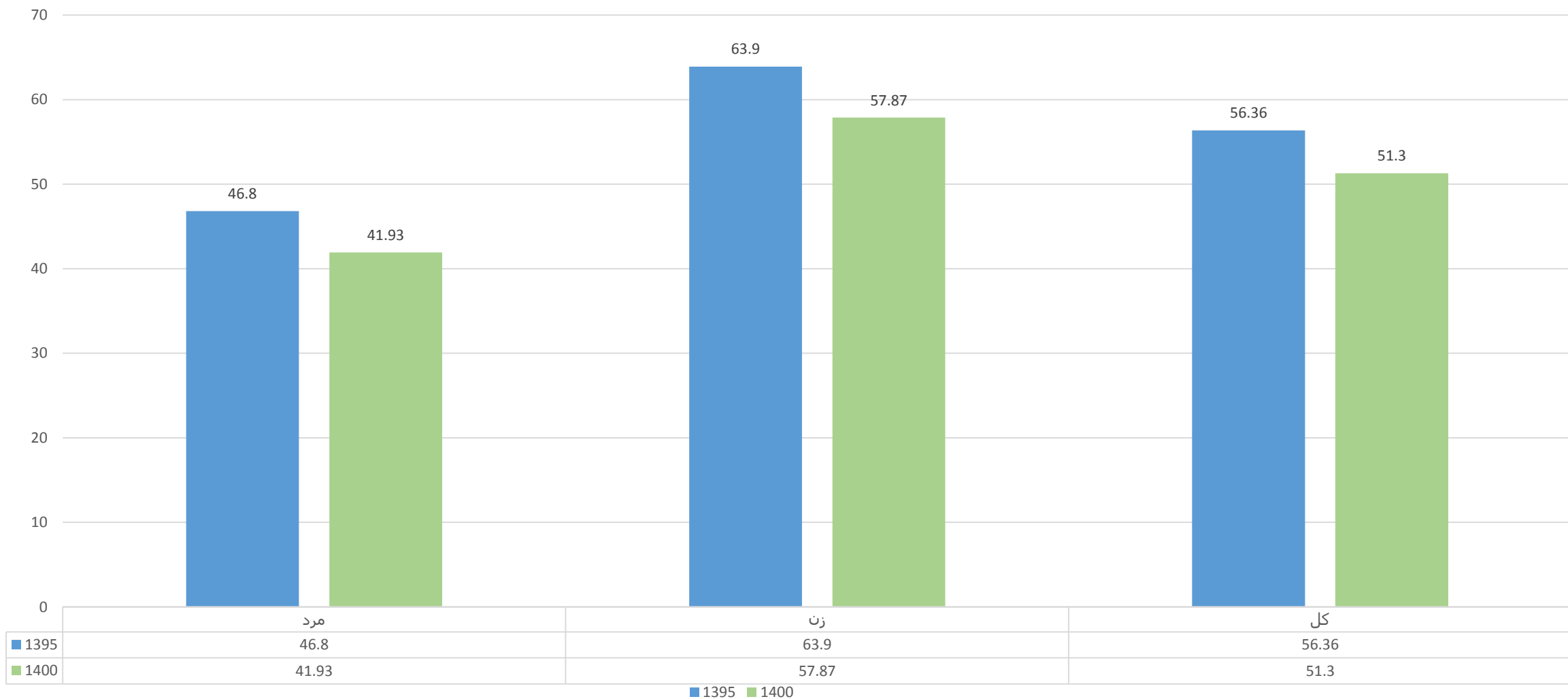
عوامل خطر رفتاری

Behavioral Risk Factors

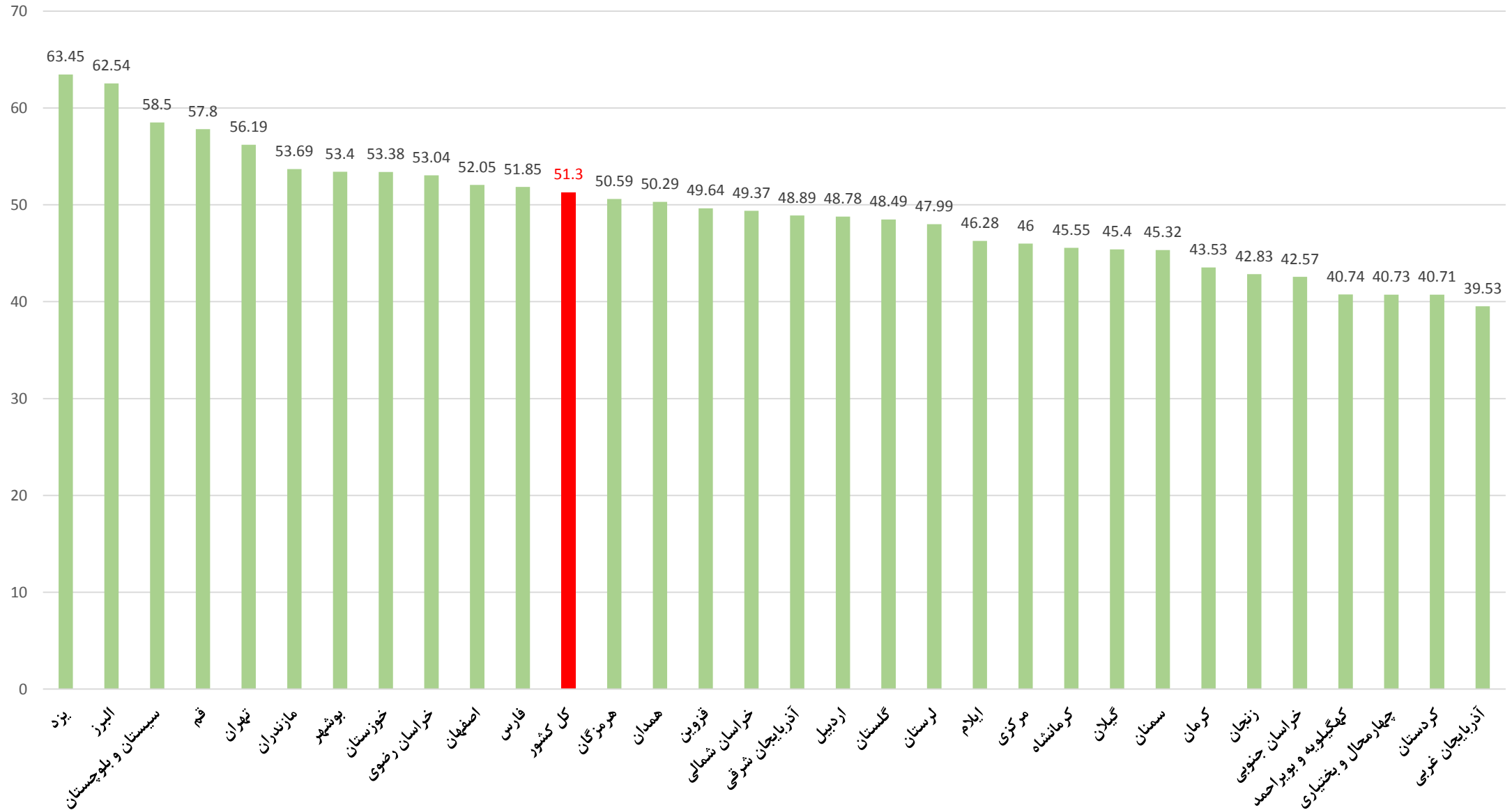
Tittle	Definition	Male	Female	Both
Low physical activity (aged≥18years old)	Less than 600 MET1s	41.93 (40.87-42.98)	57.87 (56.99-58.75)	51.3 (50.62-51.98)
Ever tobacco use (aged≥18years old)	Life time experience of any tobacco derivatives	34.59 (33.65-35.2)	7.23 (6.77-7.68)	19.44 (18.92-19.96)
Current daily cigarette smoker (aged≥18years old)	Currently smoking cigarettes on a daily basis	19.95 (19.16-20.74)	0.77 (0.6-0.93)	9.33 (8.95-9.72)
Ever drink alcohol (aged≥18years old)	Life time experience Ever drink alcohol	13.7 (13.02-14.39)	1.36 (1.14-1.57)	6.86 (6.52-7.2)
Appropriate salt intake (aged≥25years old)	keeping salt intake to less than 5 gram per day	9.95 (9.87-10.03)	9.51 (9.44-9.58)	9.71 (9.66-9.76)
Appropriate fruit serving (aged≥18years old)	Taking at least 2 serving of fruit per day	36.38 (35.44-37.33)	37.63 (36.78-38.48)	37.07 (36.45-37.7)
Appropriate vegetable serving (aged≥18years old)	Taking at least 3 serving of vegetable per day	7.46 (6.95-7.96)	9.51 (9-10.03)	8.59 (8.23-8.96)
Appropriate fruit & vegetable serving (aged≥18years old)	Taking at least 5 serving of fruit & vegetable per day	5.33 (4.9-5.77)	6.92 (6.47-7.36)	6.21 (5.9-6.52)

Seatbelt compliance (aged≥18years old)	Seatbelt use in the front seats as a driver or passenger during the last traveling within the city	63.09 (62.15-64.04)	56.53 (55.66-57.41)	59.46 (58.82-60.1)
Seatbelt compliance (aged≥18years old)	Seatbelt use in the back seats during the last traveling within the city	55.45 (53.91-56.99)	23.11 (22.3-23.92)	37.56 (36.71-38.4)
Seatbelt compliance (aged≥18years old)	Seatbelt use in the front seats as a driver or passenger during the travel outside the city	63.94 (62.93-64.95)	55.48 (54.53-56.44)	59.33 (58.63-60.02)
Seatbelt compliance (aged≥18years old)	Seatbelt use in the back seats during the travel outside the city	56.87 (55.26-58.48)	26.33 (25.43-27.23)	40.23 (39.32-41.13)
Use a helmet (aged≥18years old)	wearing a helmet (as a driver or passenger) during the last motorcycle usage	27.01 (25.59-28.42)	5.59 (4.66-6.51)	18.65 (17.67-19.62)

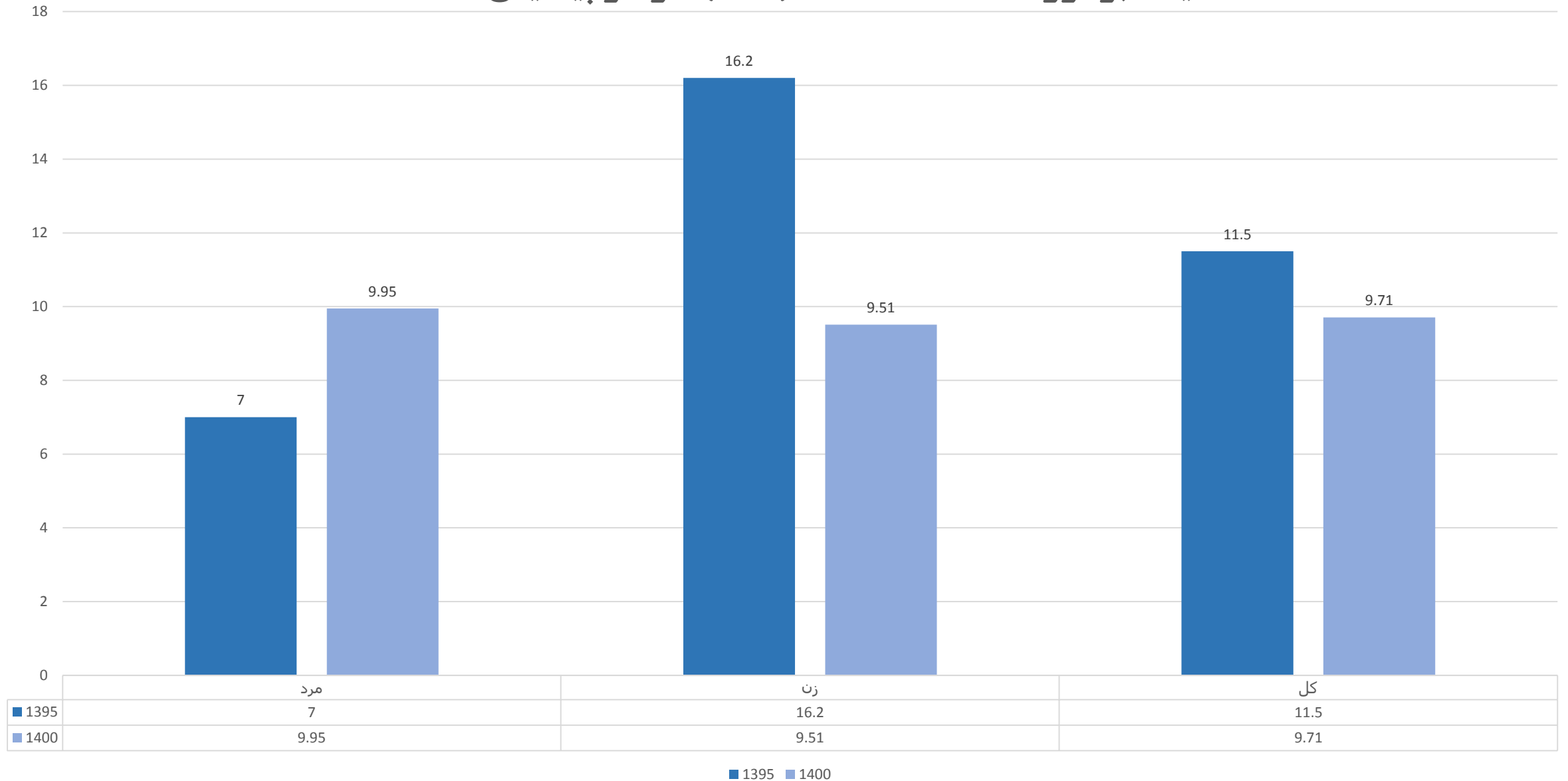
مقایسه درصد فعالیت بدنی پایین در دو پیمایش

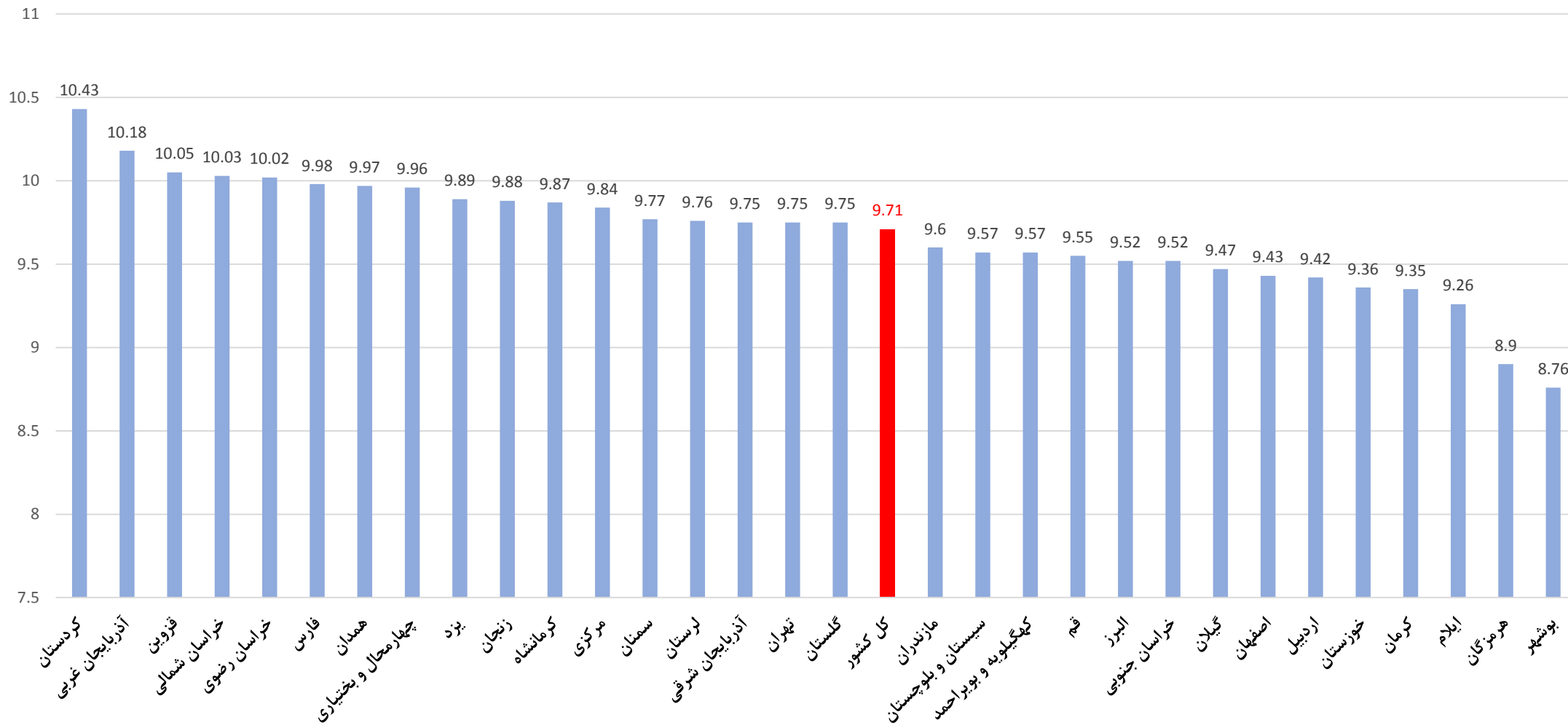
درصد افراد با فعالیت فیزیکی کم

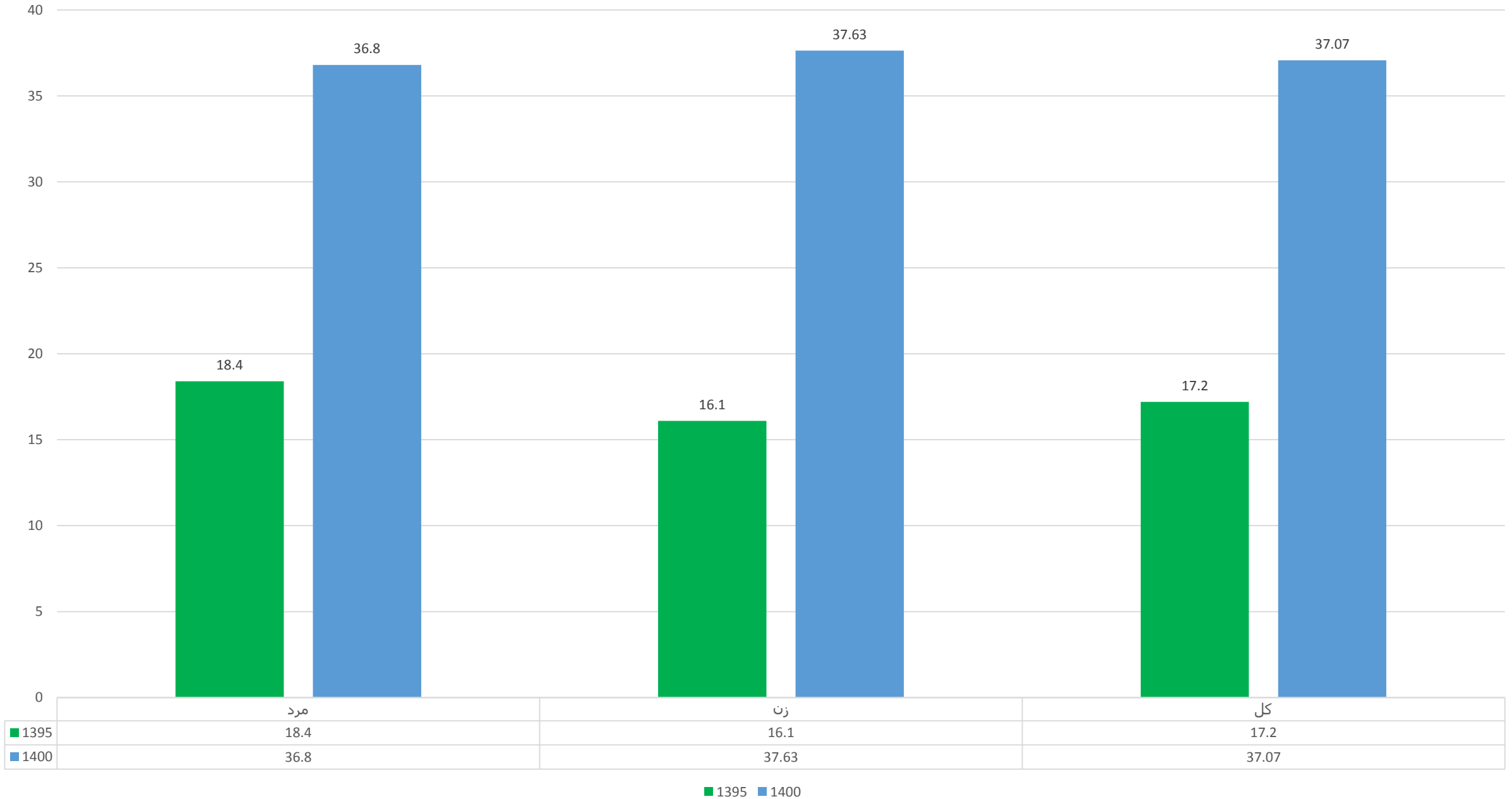
مقایسه برآورد نمک ۲۴ ساعته (gr/l) در دو پیمایش

برآورد نمک ۲۴ ساعته (gr/l)

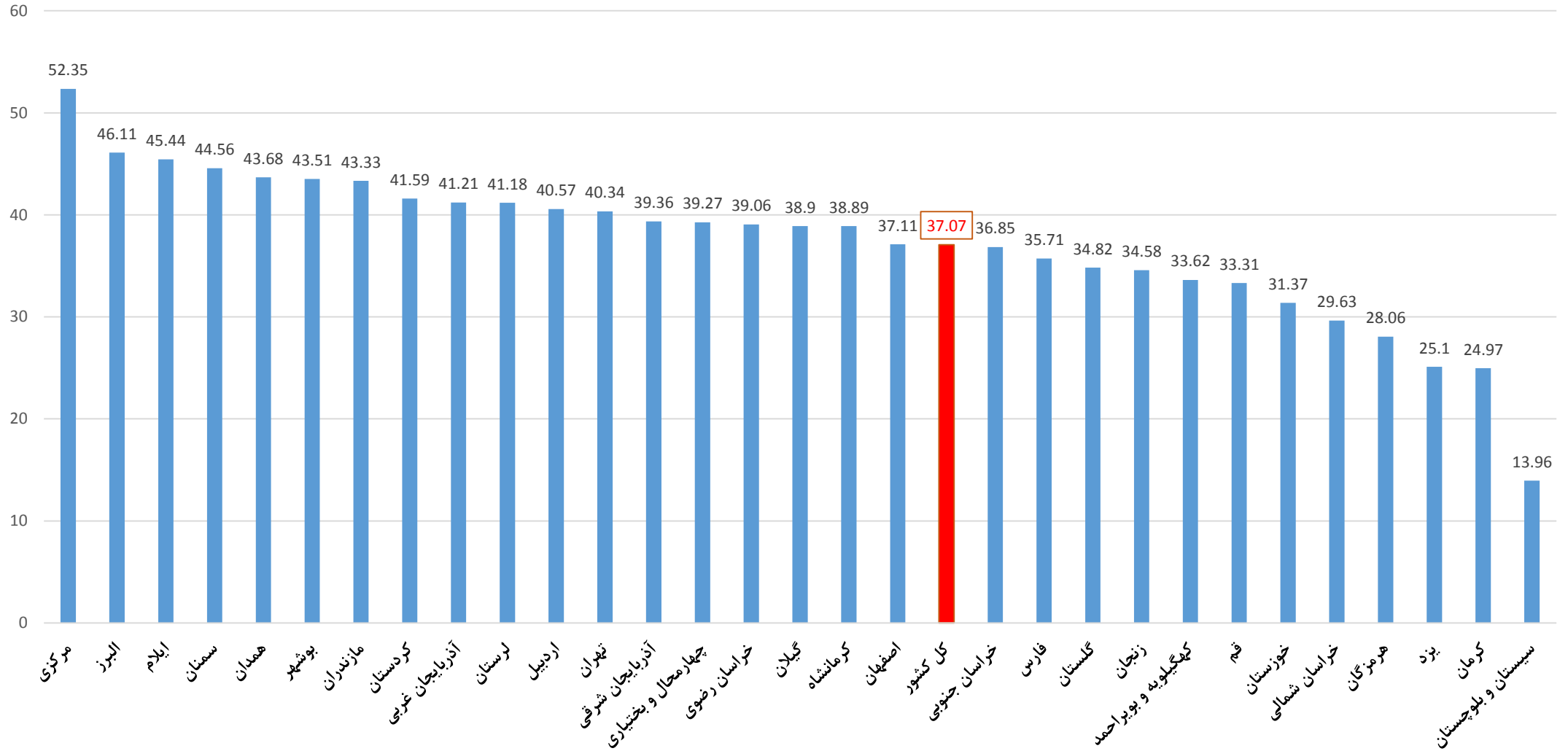

مقایسه درصد مصرف دوبار میوه در هفته در دو پیمایش

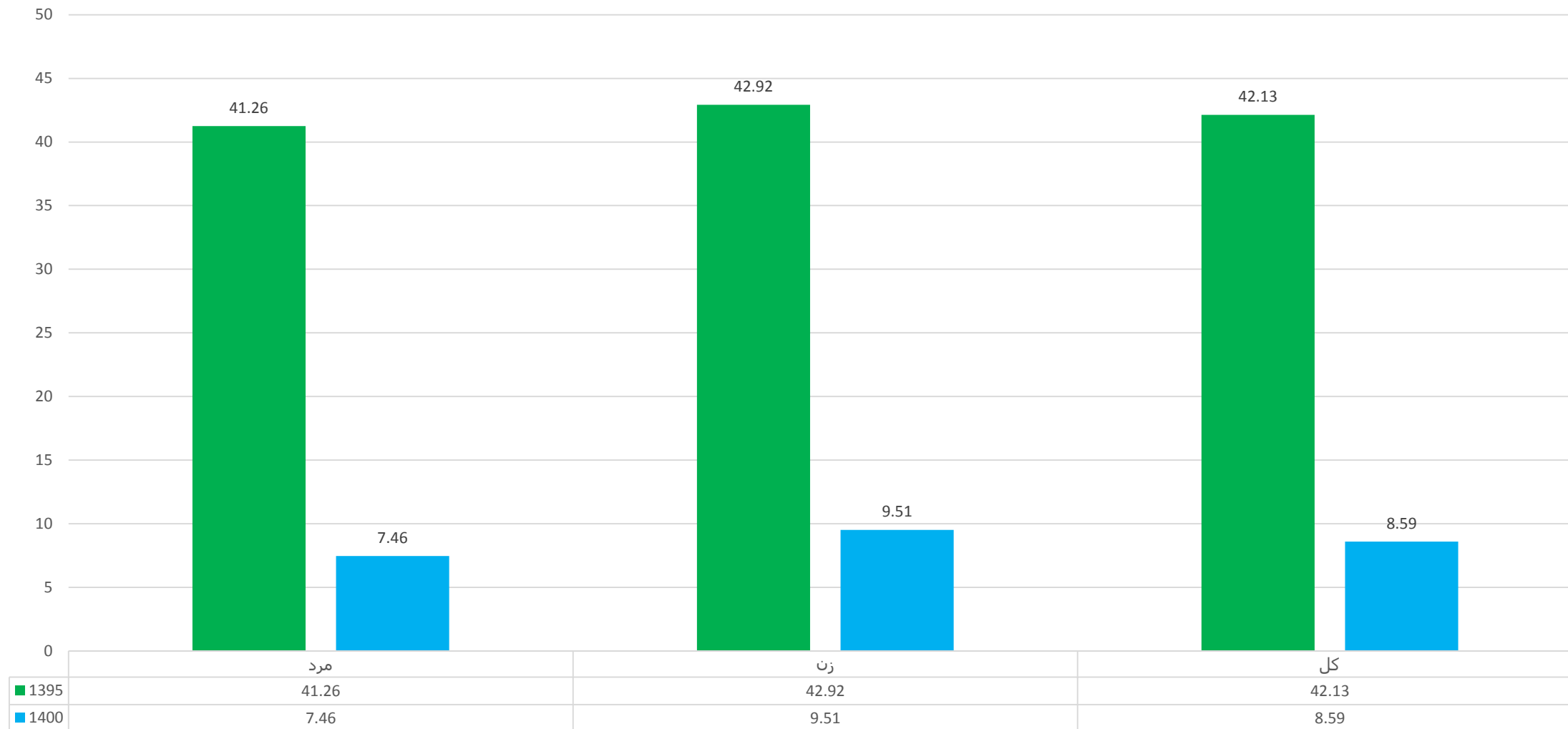

■ 1395 ■ 1400

درصد مصرف دو بار میوه در هفته

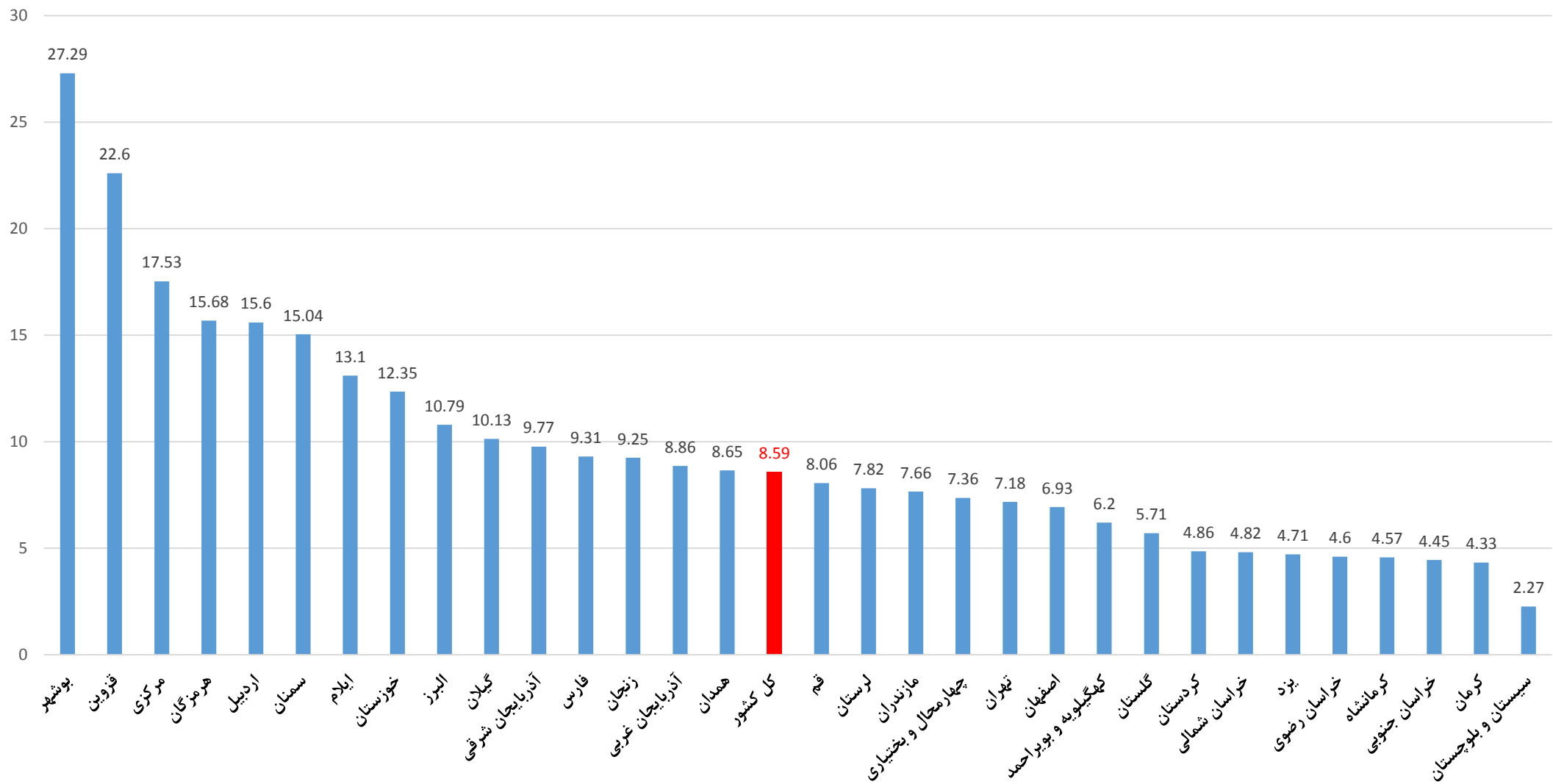

مقایسه درصد مصرف سه بار سبزیجات در هفته در دو پیمایش

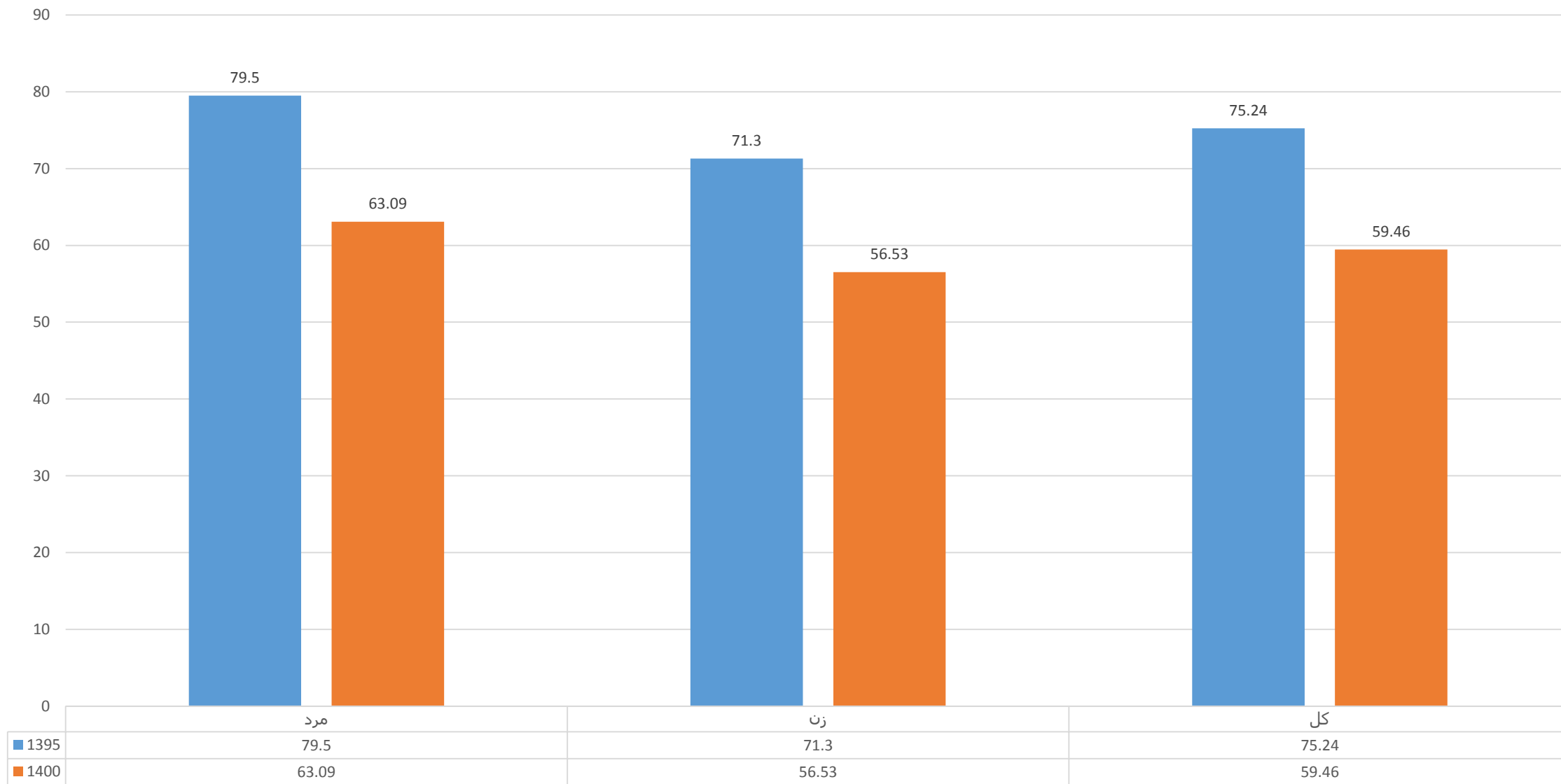

■ 1395 ■ 1400

درصد مصرف سه بار سبزی در هفته

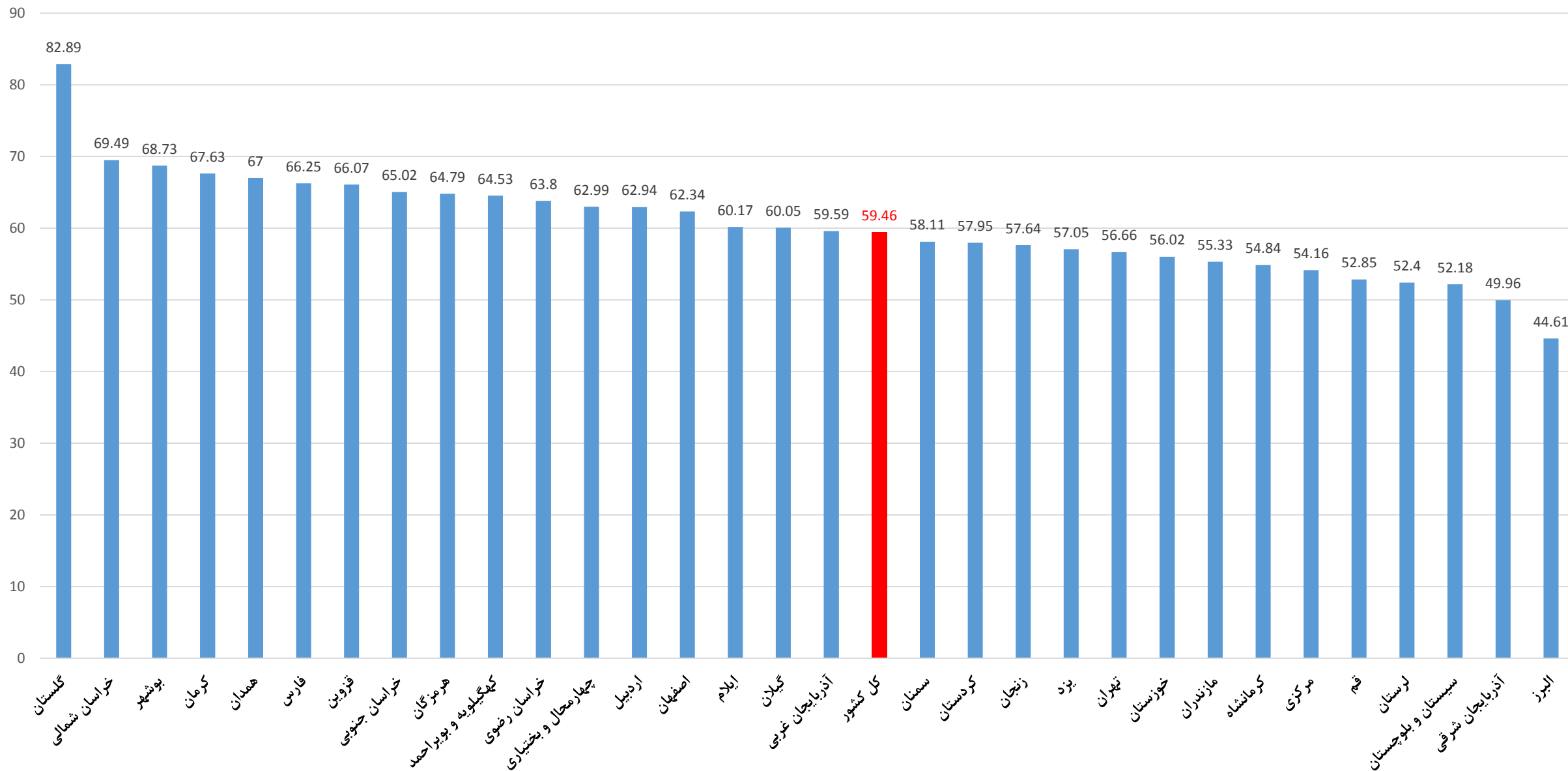

مقایسه درصد بستن کمربند ایمنی راننده و یا فردی که در صندلی جلو نشسته است در داخل شهر در دو پیمایش

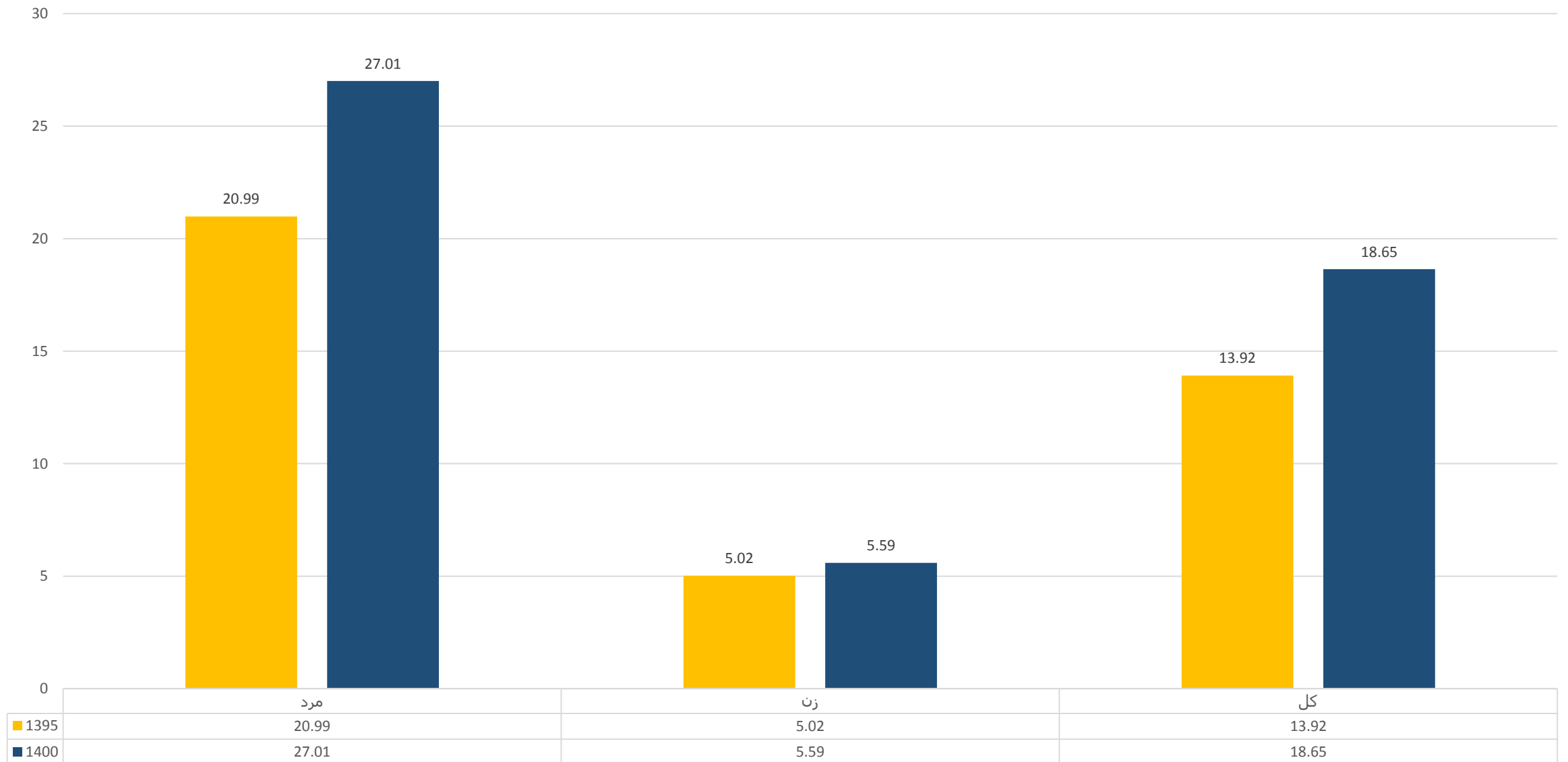

■ 1395 ■ 1400

درصد استفاده از کمر بند ایمنی در شهرها برای راننده و مسافرین جلو خودرو

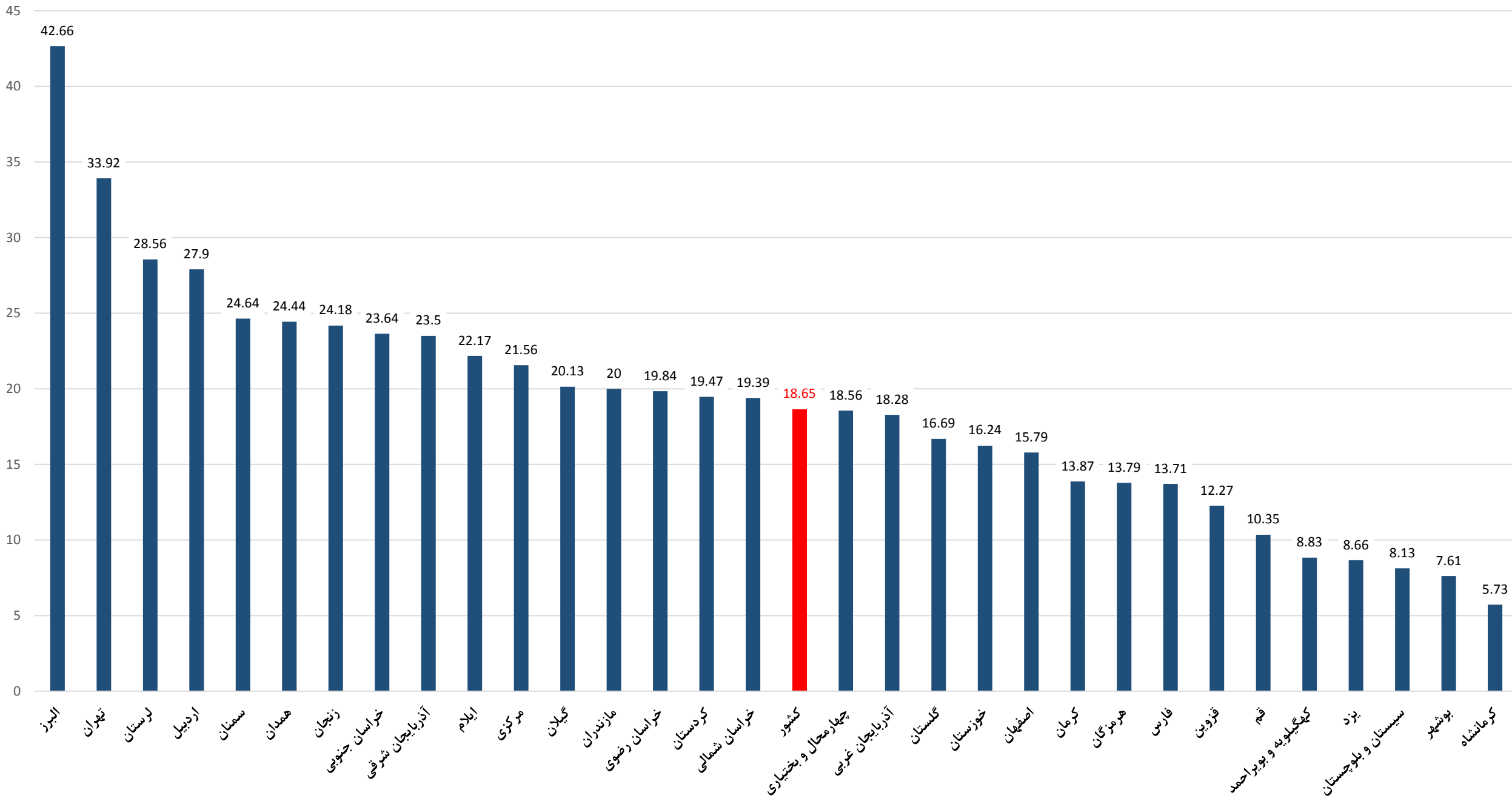

مقایسه درصد استفاده از کلاه ایمنی به عنوان راننده یا همراه در دو پیمایش

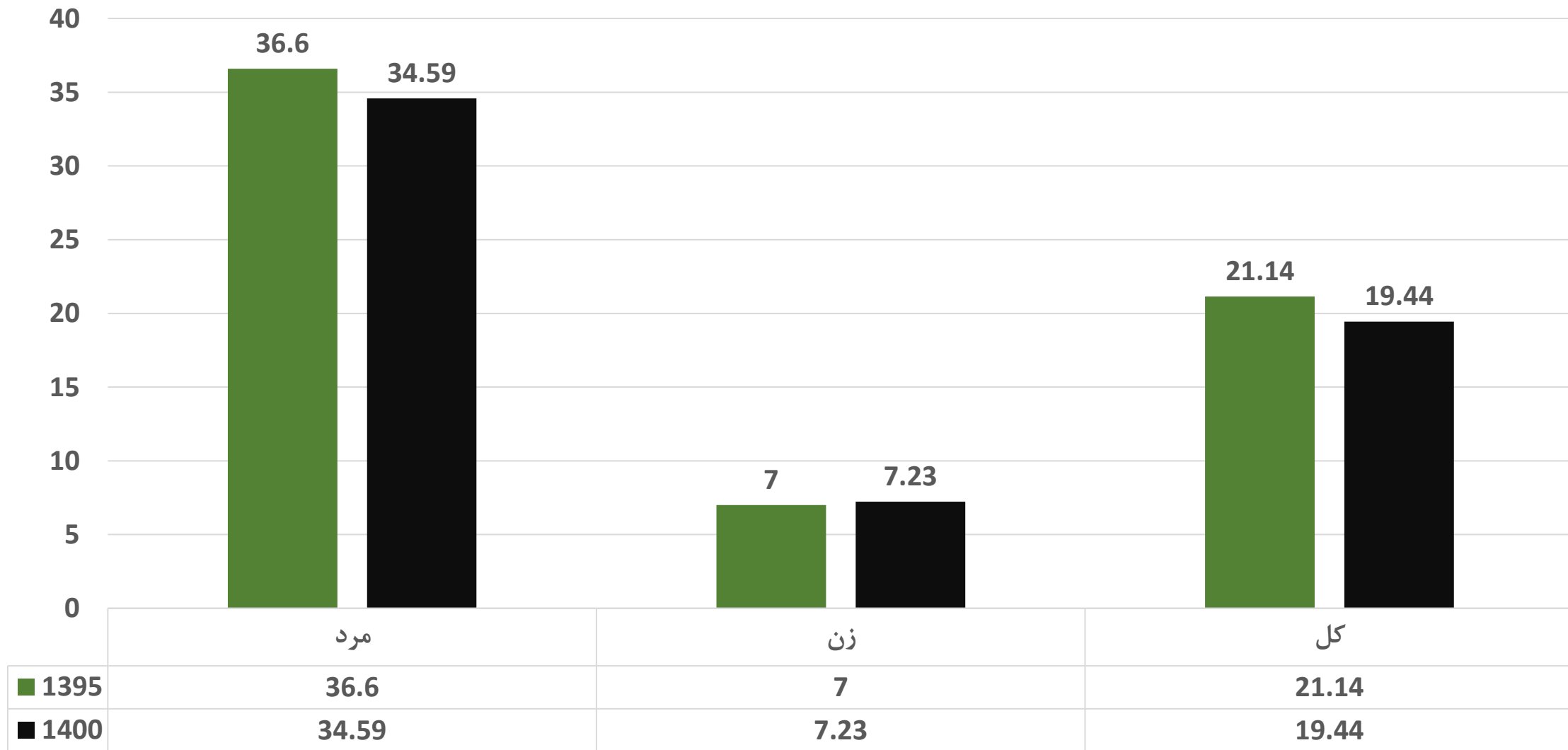

■ 1395 ■ 1400

درصد استفاده از کلاه ایمنی توسط موتورسواران

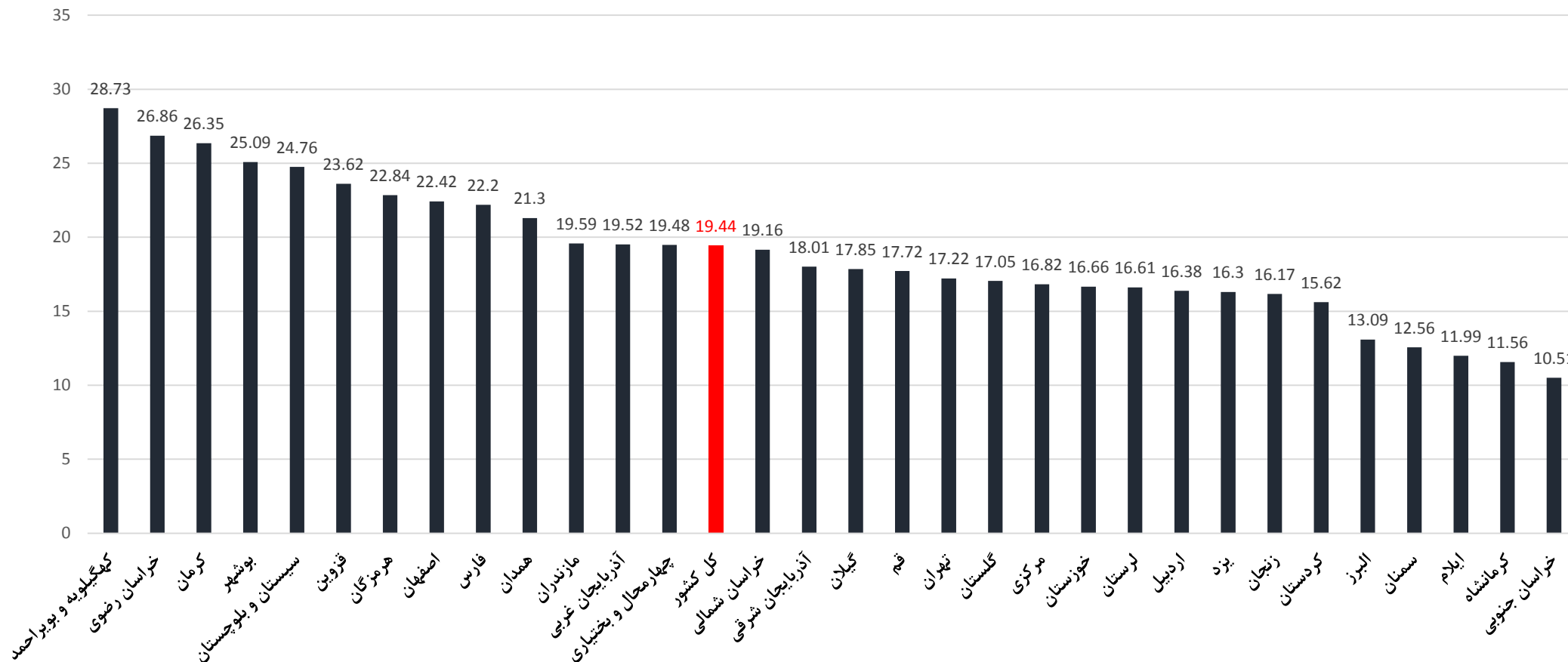

مقایسه درصد مصرف مواد دخانی در دو پیمایش

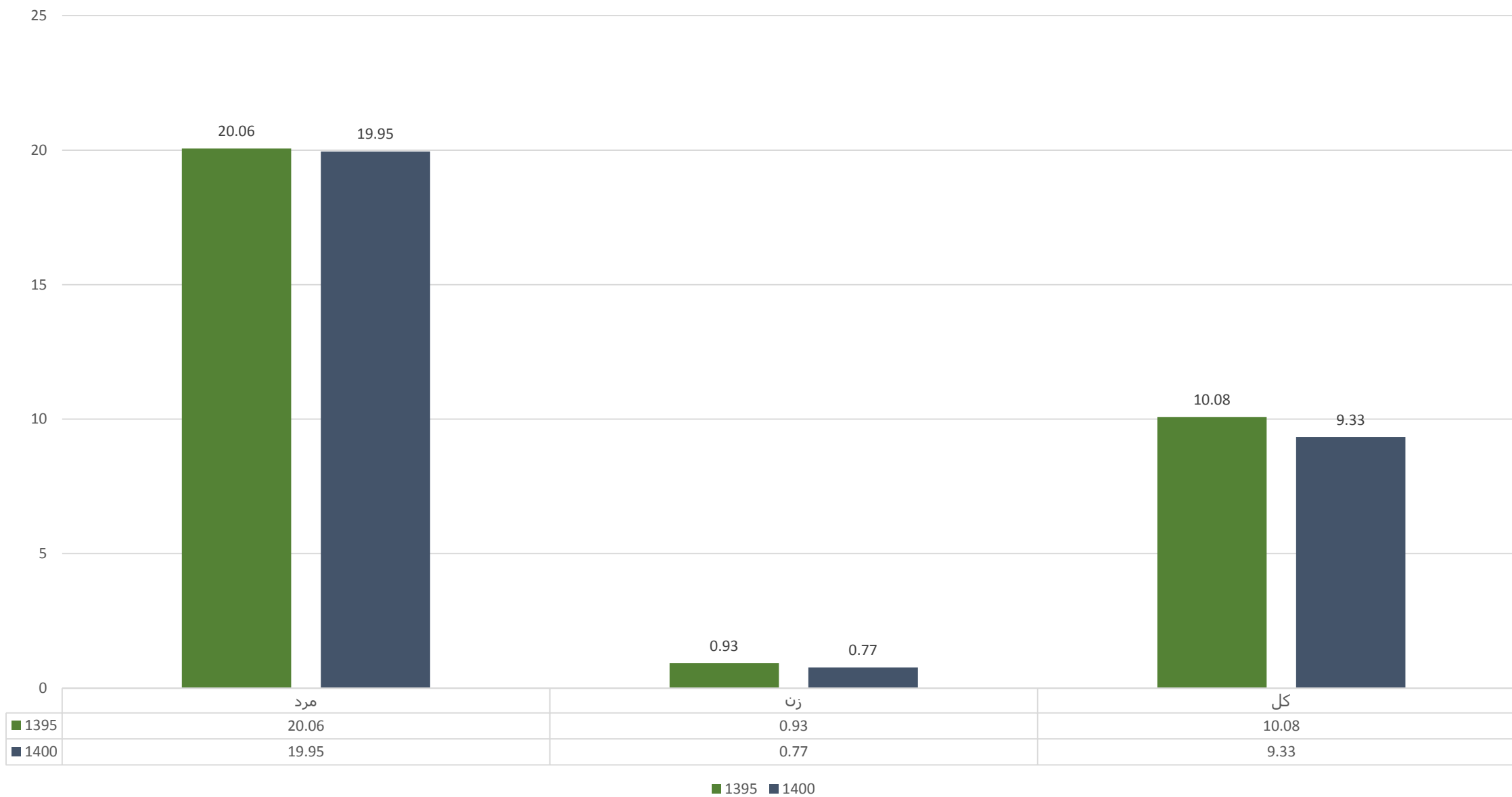

■ 1395 ■ 1400

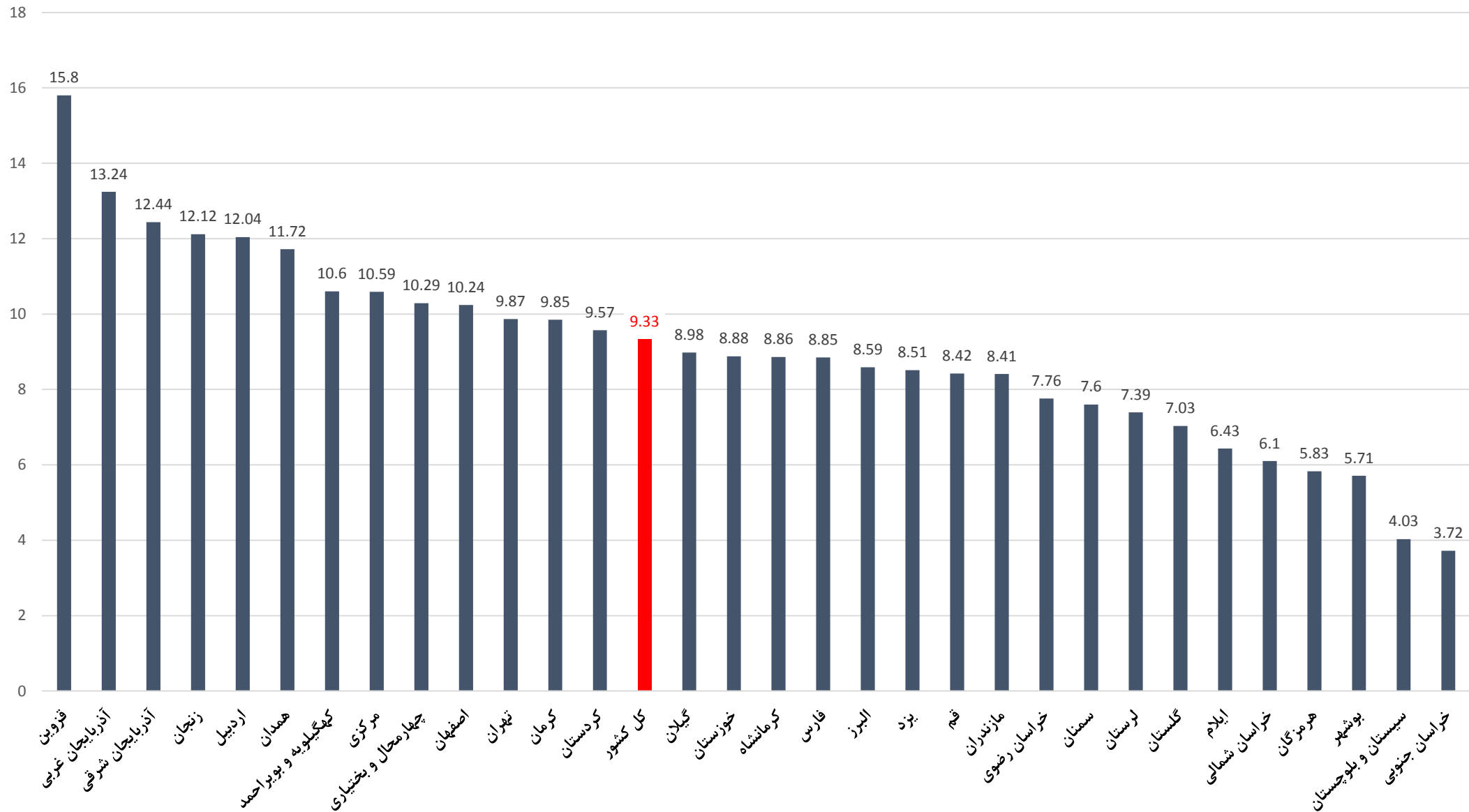
مقایسه درصد مصرف مواد دخانی

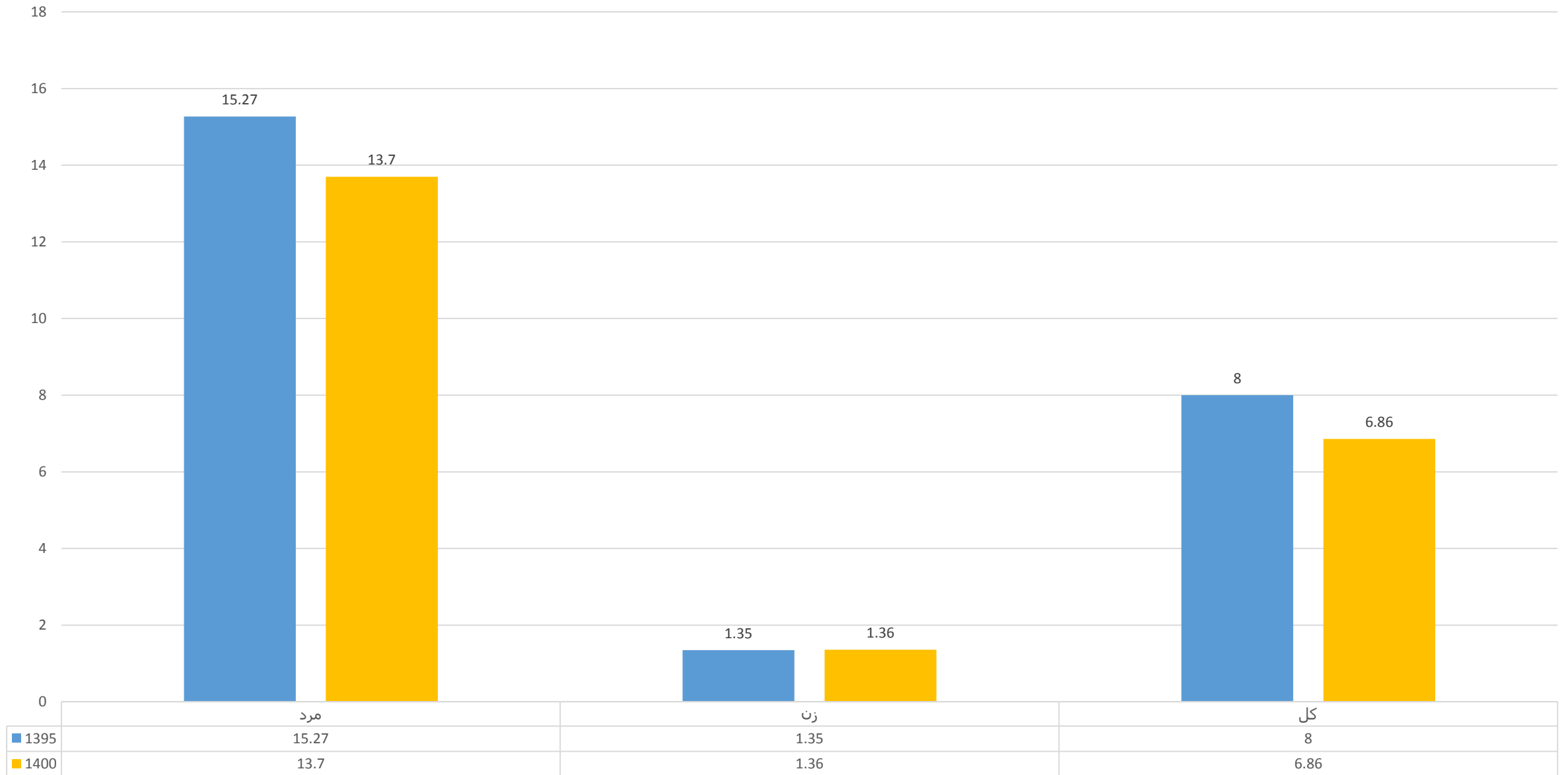
مقایسه درصد مصرف سیگار در حال حاضر در دو پیمایش

درصد مصرف سیگار در حال حاضر

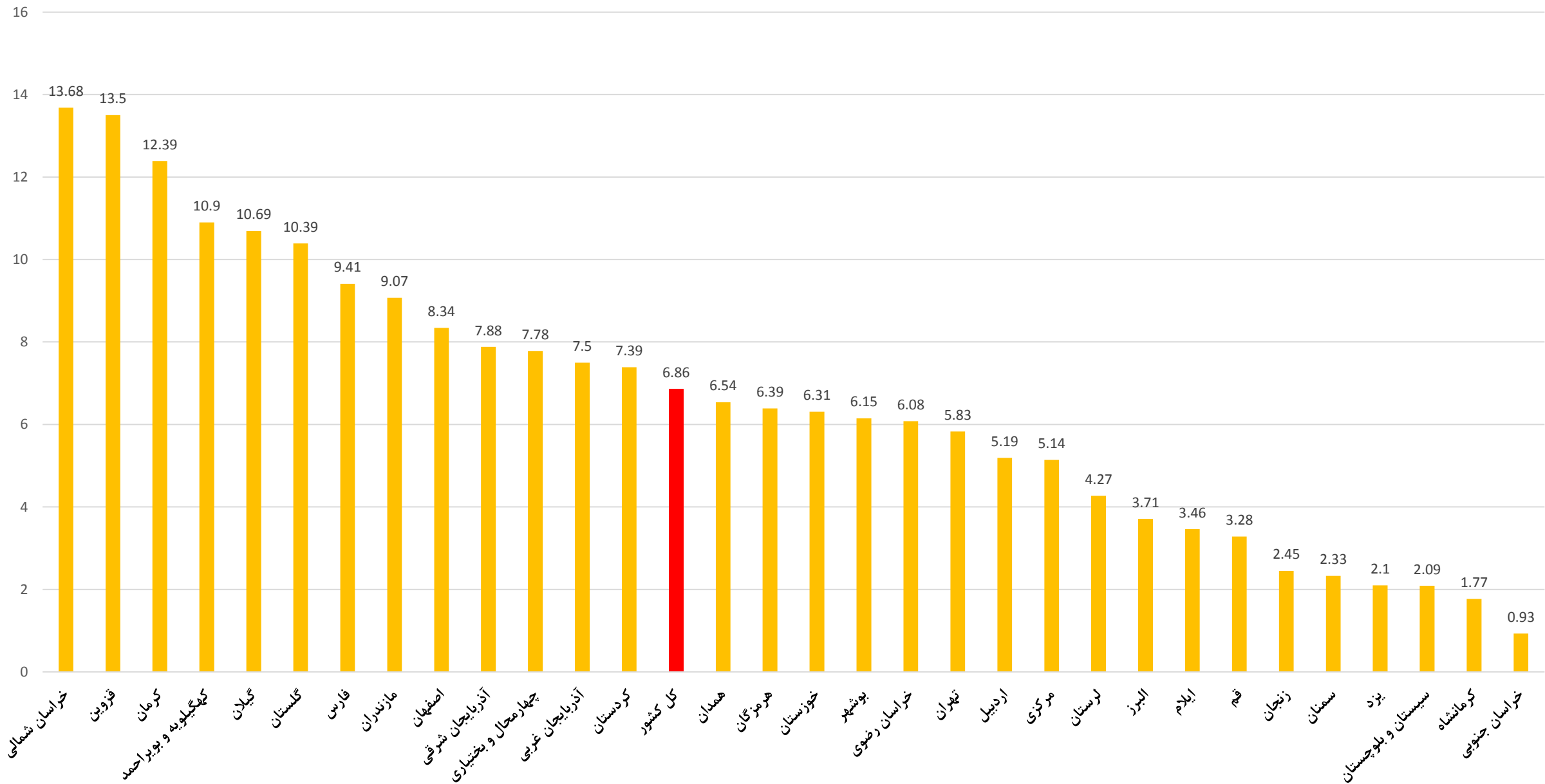

مقایسه درصد مصرف نوشیدنی‌های الکلی در گذشته یا حال حاضر در دو پیمایش

■ 1395 ■ 1400

درصد مصرف نوشیدنی‌های الکلی در گذشته یا حال حاضر

از توجه شما سپاسگزارم